…Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

…73 (8293) | 1957 оной мартын 27, среда | Сэн 20 мүнгэн

Адуу моридые олоор үсхэхэ, зүбөөр хэрэглэхэ

Элдэб янзын техникэ элбэгжэжэд, морёор хэхэ хүдэлмэри хомор боложо байнхай, саашадаа бүришье олдохоёо болихонь гээд, адуун һүрэгөө залагүй хороожо, үрижэ байһан ябадал үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ зарим аймагуудаар үзэгдэһэн байгаа. Адуу моридоо иишэ тиишэнь худалдаһан, олоор үүсэ болгоһон ушар илангаяа Баргажанай, Хэжэнгын, Тарбагатайн, Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Закаменай болон бусад аймагуудай колхозуудта гараа һэн.

Урдань үзэгдөө дулдаагүй, оньһон нарин машина зэмсэгүүдэй хүдөө ажахыдамнай үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоһониинь элитэ. Тиигэбэшье, адуу морид огто хэрэггүй болохо гэдэг ойлгомжо үндэһөөрөө буруу. Манай республикыешье абаад үзэбэл, морёор хэхэ хүдэлмэри эндэмнай үшөөл олохон бии байһаар, байхашье. Ойро газарһаа үбһэ, уһа, түлеэ асарха, мал адуулхаһаа эхилээд, барилгын модо таталуулха, зөөхэ, наг шэбхэ гаргаха гэхэ мэтэ ехэ хэрэг морёор бүтээгдэхэ байна бшуу. Автомашинануудые түбһэн юумэндэ хэрэглэжэ болохогүй ха юм. Морёор бүтээжэ болоһоор бага сагын хэрэгтэ, ябахань бэрхэ ялхи ба буртаг газарта машина намнаа һаа, дэмы талаар ябадал болохо: машина эбдэрхэ, муудаха, үлүү гаргаша хэгдэхэ байна.

Адуун гээшэмнай ногоогоор, хагдаар элбэг газарта түхэрэен жэл соо бэлшэжэ, хашалагүй хоолойгоо тэжээдэг амитадай тоодо ороно. Тиимэһээ, унамхай моридһоо бэшэниинь үбһэ тэжээл багые хэрэглээд, ондо орохо шадалтай ха юм.

Адуу моридтоо анхаралтайгаар хандажа, һайнаар үсхэхэ, зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ ажахын шухала удхашанартай асуудал болоно. Агта моридые зүдхэхэ хүсэн, унаа болгожо ашаглахаһаа гадна, зарим тэдыень түсэбэй ёһоор, өөһэдын доторой хэрэглэлдэ зорюулжа үүсэлхэдэ яахаб. Адуунай тарган мяхаар миһарлан буйлуулһан эдеэ хоол амтатай, үлтэй байдаг бшуу.

Адуу моридые үсхэхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын тулада тэдэнээ һайнаар харууһалха, гүүдээ саг соонь ороондо оруулха, унагадыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, үнэн сэхэ, дүршэлтэй бэрхэ хүнүүдые адуушад болгон томилхо хэрэгтэй. Һүлэр тулюур хүниие табибал, эдеэлэсээр һайн бэлшээридэ адуугаа ябуулха гэжэ оролдохогүй, үни түгэсэг болошоһон газарта удаан саг соо ээрэн тогтооһон гү, али харууһагүйгөөр орхёод, шоно гарюуһанда боорлуулһан ушарнууд үзэгдэдэг.

Хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа боложо, нёдондо республика соохи 100 гүүн бүриһөө оройдоо 39 унаган абтаа. Жэшээ болгожо зарим аймагуудые дурдабал: 1956 ондо Баргажанай аймагай колхозууд 100 гүүн бүриһөө миил 29 унага, Сэлэнгын аймагай—28 унага, Баунтын аймагай—26 унага абаһан байха юм.

Сэбэр, һаруул байрада байжа, шэмэтэй тэжээл эдиһэн морид хүсэ шадалаар ехэ, унахада ульгам байдаг. «Ульгам мориндо — харгы дүтэ, ухаатай хүндэ—хэрэг бэлэн» гэжэ арад зоной хэлсэдэгые һанаха ёһотойбди. Тиимэһээ, моридоо һайн байраар, тэжээлээр хангаха шухала.

Ажал хүдэлмэридэ хэрэглэхэдээ агта моридые һайнаар абажа ябаха: тоног зэмсэгыень тааруулха, хаһа соонь эдеэлүүлхэ, уһалха, амаруулха хэрэгтэй. Зарим хүнүүд хүшхэрхөөр бэшэ ашаа моридто тээжэ хирээдэг, даажа ядахадань сохидог, наншадаг, таарахагүй тоног углажа нюрга ба мүрыень холгоодог, даруулдаг, хэм соонь уһалан, эдеэлүүлэнгүй ябуулжа муудхаадаг байха юм.

Эмниг моридые дүршэлтэй бэрхэ хүнүүдтэ үгэжэ һургуулха шухала. Шадабаригүй аад, мундуу муяа хүндэ даалгабал, моридые түгшэдэг ба хирэдэг болгожорхижо магад юм.

Адуу моридые зүбөөр хэрэглэбэлнай машина техникээ үрэ ехэтэйгээр, гамтайгаар ашаглаха ябадалда туһалхань лабтай.

Үбһэ ноогоогоор элбэг, үргэн уужам манай республикын колхозууд, совхозуудай эрхэ байдалда бэлшэхэ адуу үсхэхэдэ ашаг туһа ехэтэй байһыень хараада абаха шухала.

Колхозууд, совхозуудтахи зоотехнигүүд болон ветеринарнууд адуу моридой элүүрые саг үргэлжэ хинан хаража, һэргылхэ хэмжээнүүдые абажа байха, үбшэнэй хүрөө һаань—саг дары аргалха зэргэтэй.

Апрель һара соо гүүдэй түлэг дундаа ороондо орохо байһаниинь элитэ. Тиимэһээ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхозуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда халуун анхаралаа хандуулжа, бүхы гүүдээ ороондо оруулхын, унагадые олоор абахын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Адуу моридой ашаг үрэнь бага болохо юм гээд, тэдэниие үридэг ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ ёһотойбди. Энэ хадаа хүдөө ажахын органуудай, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

Нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд энэ асуудалда ажахынхидай анхарал хандуулан, адуу моридые үсхэбэрилхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангаха, адуу моридоо зүбөөр, һайнаар хэрэглэхэ хэмжээ абаха зэргэтэй.

БМАССР-эй Верховно Соведэй IV сесси

БМАССР-эй Верховно Соведэй IV сесси мартын 26-да, үглөөнэй 10 часта, Соведүүдэй 2-дохи байшангай зал соо хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлээ.

Сессиин үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадаба. Сессиин үглөөнэй заседанидээрэ депутат **Власов** (Байкало-Кударын округ), депутат **Степанов** (Тамирска округ), депутат **Федорова** (Дээдэ-Курбын округ), депутат **Петров** (Заиграйн округ), депутат **Пивоваров** (Ленинскэ округ), депутат **Гармаев**, (Санагын округ), депутат **Иванов** (Кабанскын округ), депутат **Болонев** (Ехэ-Куналейн округ). болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, 1957 оной бюджедые һайшаагаа.

Депутат **Ножкин** Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй 1957 оной бюджет тухай хуулиие баталха тухай дурадхал оруулба. Тэрэнэй дурадхал һайшаагдажа, БМАССР-эй Гүрэнэй 1957 оной бюджет тухай Хуулиие сесси нэгэн дуугаар баталан абаа.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гаргаһан Указуудые баталха тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь депутат **Островскаягай** мэдээсэл дуулаад, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй IV сесси БМАССР-эй Конституцида оруулха хубилалтануудые, мүн БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые нэгэн дуугаар батална.

Тэрэнэй һүүлээр БМАССР-эй Верховно Сүүдэй шэнэ состав һунгаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар депутат **Семенов** (Шахтинска округ) дурадхал оруулһан байна. Тэрэнэй дурадхалаар БМАССР-эй Верховно Сүүдэй шэнэ состав һунгагдаа.

Түрүүлэгшээр һууһан, БМАССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Могнонов** Бурят-Монголой АССР-эй IV сесси дүүрэбэ гэжэ соносхобо.

Республикын МТС-үүдтэ түл абалгын ябаса тухай

1957 оной мартын 20-ной мэдээн

Энэ жэлэй мартын 20-ной мэдээн дээрэһээ харахада, нёдондо жэлэй апрелиин 1-эйхидэ орходоо манай республика дотор 24 мянган толгой хурьгад олоор абтаба. Мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орходоо хурьгадай гарзалалга хоёр дахинаар үсөөрүүлэгдээ.

Түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлагдабашье, дутуу дунданууд олон, зарим нютагуудта шалтагаангүйгөөр хурьгад гарзална, хонид саг болзорто хурьгалнагүй. Ороондо ороһоороо хадаа, мартын 20-до хурьгалаад байха ёһотой 40 мянга шахуу хонин үшөө хурьгалаагүй байба. Кабанскын аймагай колхозуудта энэ болзор соо түрэхэ ёһотой 1200 хонид хурьгалаагүй. Энээнэй гэмээр үбэлэй һарануудта бүхы хонидой гурбанай нэгэ хуби хурьгалангүй үлэшэжэ, нёдондонойхидо орходоо 100 эхэ хонин бүридэ 20-ёод хурьган дутуу абтаад байна. Курумканай аймагай колхозуудта 8 мянган хонид, Хэжэнгын МТС-эй харьяата колхозуудта 5 мянга гаран хонид, Хориин, Чесанын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта 3-3 мянган хонид саг болзортоо хурьгалбагүй.

Энэ ушар юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, хонид шанар муутайгаар ороондо оруулагдаа, искусственнаар үрэжүүлхэ арга муугаар хэрэглэгдээ, мүн зарим ушарта худал мэдээ үгтэһэн байна.

Тиихэдэ ажахын үнгэрэгшэ һаранууд соо республика доторнай 7 мянга гаран хурьгад гарзалба. Эдэ хурьгадые томо болгоод, мяхан болгоо һаа, хамта 305 тонно мяхан абтаха гэхэ гү, али мүнөө жэлдэ абахаар түсэблэгдэһэн мяханай нэгэнһээ дээшэ процентые хааха байгаа. Иигэжэ хурьгадай гарзалжа байха ушарые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Түрүү колхозууд, хонишод болон хурьгашадай хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ харахада, түл абалгые нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ болохо байна. Хориин аймагай «Пламя» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мишарин, хониной фермые даагша нүхэр Борисов) 1200 гаран хурьгад абтаад, нэгэшье толгойнь үхэнгүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Энэ колхозой ахалагша хонишон комсомол С. В. Скворцовой отарада 390 хонидһоо 342 хурьган абтаад, нэгэшье үхэлгүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Хонидынь хурьгалжа үргэлжэлһөөр. Мүн ахалагша хонишод Н. Краснопеев, Р. Чимитов, В. Краснопеев гэгшэдэй отарануудта хурьгад һайнаар абтажа байна. Эдэ хонишод мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө яабашье хурьга абажа түлжүүлхэ зорилготой.

Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Гармажап Банзарагшеева 166 хонидһоо 186 хурьга абажа, баһал үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Энэ колхоздо 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьган абтаа. Хонид хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

Республика дотороо сууда гараһан Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод аха дүү Трифон, Семен Брылевууд 100 эхэ хонин бүриһөө 105—117 хурьга абаа.

Үбэлэй хурьгадые эмхитэйгээр, үхэл гарзагүйгөөр абажа байһан колхозуудые, эрхим түрүү хонишодые дурдаха болоо һаа олон. Түрүүшүүл хурьгадые абалгада эртээнһээ бэлэдхэһэнэй ашаар хүдэлмэридөө иимэ амжалта туйлана. Тиигээд саашадаа отарада туһалхаар ерэһэн хүнүүдтэ найдажархёод лэ, дүршэлтэй хонишод һанаагаа амардаг бэшэ, тэдэнэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ шалгажа, туһалжа байдаг юм. Хурьгадые харууһалгын түрүү арга дүршэлнүүд

МТС-үүд	Абтаһан хурьгадай түлжүүлэгдэһэниинь (процентээр)	100 эхэ хонин бүриһөө абтаһан хурьгад (тоогоор)
Баргажанай	98,5	61,0
Хүнтэйн	99,2	48,8
Бичурын	99,3	77,0
Бага-Куналейн	99,8	70,5
Охин-Булагай	97,8	61,6
Цагаан-Усанай	99,0	49,7
Үшөөтэйн	94,2	44,7
Эгэтын	92,6	55,2
Нарһатын	99,4	38,3
Курбын	99,7	67,7
Ново-Брянска	95,9	67,2
Кабанскын	98,5	64,7
Темлюйскэ	98,7	58,9
Ехэ-Кударын	99,5	74,9
Хамнигадайн	99,4	65,7
Кяхтын	97,1	73,4
Погранична	92,4	68,5
Гашейн	99,1	72,2
Хонхолойн	99,5	50,6
Суулгын	98,9	60,2
Сэлэнгын	93,4	38,2
Селендумай	93,4	38,2
Сүхын	99,4	56,8
Тарбагатайн	99,6	70,2
Жирэмэй	99,6	81,6
Ехэ-Куналейн	99,8	71,2
Түнхэнэй	98,5	55,3
Хэрэнэй	98,6	59,0
Хориин	91,5	71,4
Үдын	94,6	60,7
Хэжэнгын	94,7	54,4
Чесанын	92,7	66,6
Закаменай	99,6	60,0
Ториин	97,7	52,1
Бургалтайн	99,3	65,5
Иволгын	91,9	54,6
Саянтын	99,9	37,2
Итанцын	98,5	49,0
Ахын аймаг	96,6	56,6

үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө олон нютагуудта хонишод хурьгадые эхэһээнь һалгаахаяа болижо, сугтань, кошарно-базова аргаар түлжүүлдэг болоо. Харин урдань хурьгад эхэһээ һалгаагдажа түлжүүлэгдэхэдээ хонишодой ажал ехээр хүндэрдэг, үхэл гарза ехээр гарадаг байгаа. Нарай хурьгад гараһан гараһаараа сакманууд болгогдожо, эхэтээ хамта байн түлжэхэдөө аргагүй түргэнөөр томо болодог.

Тиигэбэшье зарим газарта хурьгадые түлжүүлхэ шэнэ түрүү арга дутамагаар хэрэглэгдэдэг дээрэһээ хонишодой ажалдаа хүшхэржэ ядаха, хурьгадай гарзалха ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Мүнөө сагта, хонидойнгоо үүлтэрэй ондоо болоһон, наука болон техникын хүгжэһэн сагта хонин ажалые хуушан аргаараа эрхилжэ байха аргагүй болоо бшуу. Эдеэлэлгэ, харууһалга муутай байһан дээрэһээ Хориин МТС-эй харьяата (директорынь нүхэр Убеев, главна зоотехнигынь нүхэр Полусуров) колхозуудта хамта 1186 толгой гэхэ гү, али абтаһан бүхы хурьгадай 8,5 процент, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо абтаһан бүхы хурьгадай 28 процент үхөө. Хурьгад эндэ яахадаа үхөөб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, тэдэнэр хуушан аргаар түлжүүлэгдэнэ, хээлитэй, мүн нарай хурьгатай хонид муугаар эдеэлүүлэгдэнэ.

Эгэтын МТС-эй харьяата (директорынь нүхэр Танхасаев, главна зоотехнигынь нүхэр П. И. Чебунин) колхозуудта абтаһан хурьгадай 7,4 процентнь гарзалаа. Эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз абаһан хурьгадайнгаа аяар 13 процентые үхүүлбэ. Энэ колхоздо түл абажа эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ 100 гаран хурьган эхээ олонгүй, үншэршэһэн байна. Энэ хүлисэшэгүй баримта юу харуулнаб гэхэдэ, хонишодшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье түл һайнаар абажа, хонидсо үдхэхэ, олошоруулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандана. Мүн тэрэшэлэн Чесанын МТС-эй харьяата колхозуудта энэ тухай олон хурьгад гарзаланхай. Эндэ ядахадаа эхэ хонидой ёһотой отаранууд үгы байба. Зарим отарануудта эхэ хонидшье, эрье, түлгэнүүдшье бии.

Үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа табидаггүй зарим колхозуудта нарин ноһотой эхэ хонид дүй дүршэлгүй хүнүүдтэ даалгагдажа үгтэнэ. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ, Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича». колхозуудай правленинүүд нарин ноһотой эхэ хонидойнгоо отарануудые хонин ажалда оройдоошье ябаагүй, дүршэлгүй хүнүүдтэ даалгажа үгэһэн байна. Тииһэниинь эдэ колхозуудай үүлтэртэ хонид мүнөө ехээр туража, хурьгадынь гарзалжа захалаа.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ гараноб гэхэдэ, партиин айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, МТС-үүдэй дирекцинүүдэй, зоотеринарна мэргэжэлтэдэй зүгһөө хонин ажалда ёһотой анхарал хандуулагданагүй. Зарим нютагуудта хони, хурьгадаа тураажа, үхүүлжэ байһан зэмэтэй хүнүүд ямаршье харюусалгада хабаадуулагданагүй.

Зарим колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинууд хонидойнгоо олоороо туража, хурьгадай гарзалжа байхада шухала хэмжээ абанагүй, хонишодто шанга эрилтэ табидаггүй, өөрынгөө гэмээр үхүүлһэн хони хурьгадыень өөһэдөөрнь түлүүлдэггүй байна.

Түл абалга ба хурьгадые түлжүүлгые муугаар эмхидхэһэнэйнь түлөө республикын Хүдөө ажахын министерство Хориин, Чесанын, Эгэтын МТС-үүдэй главна зоотехнигууд нүхэд Полусуров, А. К. Чебунин, П. И. Чебунин гэгшэдые шангаар хэһээһэн байна.

Томо һайн хурьгадые абаад, саашадань түргэнөөр томо болгохын тулада хээлитэй хонидые һайнаар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Тиихэдэ хурьгадые эхэһээнь һалгаангүйгээр, сакман сакманууд болгожо харууһалха, эдеэлүүлхэ шухала. Нарай хурьгатай хонидые, мүн хурьгадые саг сагтань эдеэлүүлжэ, уһалжа байха гээшэ тон шухала. Эхэ хонид үдэртөө хоёр дахинһаа үсөөн бэшээр уһалагдажа байха зэргэтэй.

Мүнөө иигээд партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд, МТС-үүдэй, дирекцинүүд, зоотеринарна мэргэжэлтэд, колхозуудай правленинүүд болон партийна эхин организацинууд түл абалгада онсо шухала анхаралаа хандуулха ёһотой.

Саг болзортоо хурьгалангүй байһан дээрэһээнь бодоходо, мүнөө жэлдэ республикын колхозуудта олон хонид һубайрхань. Тэдэ хонидые, мүн хурьгадаа үхүүлһэн хонидые дахин ороондо оруулжа, хэнзэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиимэ хонидые март, апрель һаранuудта искусственна аргаар дары үрэжүүлжэ, хурьгалуулаагүй һаа, мүнөө жэлдэ хонидоо олошоруулха зорилгодоо хүрэжэ шадахамнай бэрхэтэй болоод байна. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа, хонидоо һубай үлөөжэ яашье болохогүй.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойдо

Байрын гэрнүүдые олоор барихань

Өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэрнүүдые барилга хаа хаанагүй үргэдэжэ байна.

Улан-Удын Железнодорожно районой предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүд дулаан боложо эхилхэһээ хойшо өөһэдтөө гэрнүүдые барилгаяа улам үргэдхэжэ оробо. ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хүсөөр 1957 ондо хоёр квартиратай 100 гаран гэр бариха гэжэ шиидэнхэй. Тэдэ гэрнүүдые барилгада гүйсэд хүрэхэ мүнгэ зөөри һомологдонхой. Заводой парткомой бюро һаяхан өөһэдтөө гэр бариха асуудалые хаража, һаад ушаруулжа байһан дутагдалнуудые усадхаха, барилгын хэрэгсэлнүүдтэ үдэр бүхэндэ арба гаран машина үгэхэ гэжэ тогтоогоо. Мүнөө заводой цехүүд түс бүридөө барилгашадай бригаданuудые эмхидхээд, барилгаяа үргэнөөр ябуулжа эхилбэ. Эндэ хэбшэдэй цехынхид илангаяа эдэбхитэйгээр ажаллана. Олон хүдэлмэришэд бригадада ороогүйшье һаа, амаралтынгаа үдэртэ гэрэй барилга дээрэ ажаллалсана.

Хирписын заводой коллектив үнгэрһэн жэлдэ конторо, улаан булан гэхэ мэтэ ниитын барилгануудые барюа. Мүн өөһэдынгөө хүсөөр 8 квартиратай нэгэ гэр барижа дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Железнодорожно районой хүдэлмэришэд, албахаагшад Октябрьска революциин 40-дэхи ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зуураа, 15 мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай зуу холо гаран гэрнүүдые бариха зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

М. Кандабаев.

Суута наймаалагша

Шара-Азаргын сельпогой Енгорбойн магазинда Норжима Ламаева наймаалагшаар 10 жэл ажаллаха зуураа, эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ үе соо нүхэр Ламаева гүрэнэй зөөриһөө нэгэшье түхэриг үлүү, дутуу гаргаагүй, үнэн сэхээр ажаллана.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараан (хүнгэн сэнтэй конфетэ, оёмол хубсаһа, элдэб зүйлэй будүүд) эндэ элбэгээр наймаалагдана. Нүхэр Ламаева наймаа хэхэдээ ажалшадай эрилтые хододо хараадаа абадаг. Магазин доторнь саг үргэлжэ сэбэр, эд бараан эмхитэй гуримтайгаар табяатай байдаг.

Иигэжэ олон жэлэй турша соо дүй дүршэл ехэтэй болоһон нүхэр Ламаева Закаменай аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүндэтэй болонхой юм.

П. Очиров.

Түсэбһөө гадуур 25000 шпала үгэхэнь

Сэлэнгын шпалозавод оронойнгоо түмэр харгыда һара бүри хэдэн арбаад мянган шпала үгэжэ байдаг. Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлдэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолдо харюу болгон, заводой хүдэлмэришэд мартын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 25 мянган шпала хюрөөдэхэ уялга абаба. Заводойхид шпала хюрөөдэхэ түсэбөө ноябриин 7 болотор, гэр бариха түсэбөө декабриин 5 болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Н. Александров.

Республикын колхозуудта һү һаалга тухай

1957 оной мартын 20-ной мэдээн

Ажахын жэлэй түрүүшын хахад дүүрэхэнь. Энэ саг соо республикын колхозуудта һү һаалга оройдоол нэгэ хахад дахин дээшэлбэ. Нёдондо үнеэн бүриһөө 840 килограмм һү һааһан һаа, мүнөө жэлдэ 1200 килограмм һааха социалистическэ уялга абаһан манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые энэ тухайгаар урагшаа дабшалга һанааень яашье амаруулхагүй байна.

Мартын 20-ной мэдээгээр, республикын колхозуудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 336 килограмм, тиихэдэ Ахын аймагта 38 килограмм, Закаменай—172, Хэжэнгын—227, Баргажанай—246, Ториин—248, Түнхэнэй — 258 килограмм һүн һаагдаба.

Һүүлэй хоёр һара соо республика доторнай һү һаалга оройдоошье дээшэлбэгүй. Ямар шалтагаантайб?

Ямаршье шалтагаангүйгөөр бага һүн һаагдана. Январь соо үнеэдэй табанайшье нэгэ хуби тугаллаагүй байһан аад, мүнөө хахадһаа олонхинь тугалланхай, дулаан болоо. Тиимэһээ һүүлэй һаранuудта һураггүй ехэ һүн һаагдаха гэжэ һанагдаһан байна. Теэд тиибэгүй. Шалтагааниинь хадаа, партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд мал ажал хүтэлбэрилгээ һуларуулһан байна. Олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө оролдохоёо болишоо. Хиналта шалгалтын һуларһан дээрэһээ мал ажалай мэргэжэлтэдшье хайхарамжагүйгөөр ажалладаг, һаалишад, малшад үнеэдээ хайша хэрэгээр эдеэлүүлдэг болошоо.

Ажалаа хүшхэржэ яданабди гэһэн шалтаг барьяад, зарим газарта малай тэжээл уридшалан бэлдэхэеэ болижо байһан ушарнууд үзэгдэнэ. Гадна, үнеэдэй байра саг сагтаа сэбэрлэгдэнэгүй, үнеэд ямаршье нормогүйгөөр эдеэлнэ, хүсэдөөр уһалагданагүй. Жэшээлхэдэ, һү һаалгаар гээгдэжэ ябаһан Хэжэнгын аймагые абажа үзэхэдэ, арга боломжонууд тон багаар хэрэглэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, аймаг дотор һү ехээршье һаадаг, тон өөдэгүй багыешье һаадаг колхозууд бии. Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз үбэлэй түрүүшын хоёр һара соо үдэртөө 150-яад литр һү һаажа байдаг аад, хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ, һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө ёһотойгоор оролсоод байхадаа, удааншье болонгүй, үдэртөө 450-яад литр һү һаадаг болоо. Теэд аймагай бусад колхозуудта һү һаалга иимээр дээшэлнэгүй.

Мүн тэрэшэлэн Иволгын аймагай «III пятилетка» колхоз аймаг, республика дотороо гээгдэжэ ябаһан аад, һүүлэй үедэ яһала урагшаа дабшаба. Колхозой түрүүлэгшэ-гушамянгатан нүхэр Горбуновой оролдосоо гаргаад байхада һүн ехээр һаагдадаг болоо. Мартын 1-нэй мэдээгээр, колхоз үнеэн бүриһөө 507 килограмм һү һаажа, республика дотороо түрүү зэргэдэ гаралсаба. Һүүлэй арбан хоног соо эндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 65,2 килограмм һүн һаагдаа.

Аймагууд	Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һаалгын дээшэлһэниинь (процентээр): Ажахын жэлэй 5 һара 20 хоног соо	Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һаалгын дээшэлһэниинь (процентээр): 1957 оной мартын хоёрдохи 10 хоног соо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): 5 һара 20 хоног соо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): Мартын хоёрдохи 10 хоног соо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): Мартын түрүүшын 10 хоног соо
Бичурын	196,7	199,8	466,5	32,5	37,1
Кяхтын	185,1	194,9	482,4	44,4	41,3
Мухаршэбэрэй	172,8	125,4	395,6	27,6	29,1
Зэдын	172,1	144,9	456,9	33,9	32,4
Кударын	168,1	174,3	449,4	37,4	35,8
Тарбагатайн	166,9	129,6	566,5	51,5	47,4
Сэлэнгын	164,4	152,1	554,2	42,2	40,5
Ториин	158,8	166,1	248,3	20,3	19,9
Курумканай	157,2	139,7	289,9	21,9	19,8
Баргажанай	150,8	125,1	246,0	16,0	14,8
Заиграйн	147,5	119,0	344,8	31,8	28,7
Кабанскын	146,6	142,1	401,5	32,5	31,8
Иволгын	143,1	124,2	440,5	36,5	34,6
Яруунын	138,8	136,2	354,0	28,0	27,6
Прибайкальска	137,9	99,0	564,0	43,0	42,3
Закаменай	136,7	224,2	172,6	12,6	11,6
Б.-Кударын	131,2	113,0	317,4	26,4	23,4
Хориин	118,9	102,8	298,3	23,3	22,0
Түнхэнэй	109,3	101,3	258,1	25,1	23,1
Хэжэнгын	106,3	87,3	227,0	17,0	16,5
Ахын	95,7	70,0	38,8	0,8	0,1
Совхозууд:					
«Эрдэм»	166,7	133,1	780,0	64,0	67,0
Борьёогой	129,6	85,1	570,0	44,0	28,0
Яруунын	123,5	102,4	515,0	31,0	40,0

Энэ колхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэн бүриһөө жэлдээ 2000 литр һү һаахын түлөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, малшад урдаа тодорхой зорилго табяад ажаллажа байна.

Мүнөө һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэд олоороо тугаллажа байна. Тэдэниие гансал эдеэлүүлжэ, харууһалжа, зүбөөр һаажа шадаха хэрэгтэй. Үнеэн бүхэниие хэды шэнээн һү гарадагыень харалсажа, тус тустань нормотойгоор эдеэлүүлхэ шухала.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэрэй баярые ажалай эрхим амжалтануудаар угтахын түлөө манай малшад хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байна. Партиин айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, фермэнүүдтэхи элдэб дутагдалнуудые усадхажа, һү һаалгые, эрид дээшэлүүлхэ бүхы арга нүхэсэл бии болгохо ёһотой.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ саг үргэлжэ анхаралаа табиха

Улан-Удын Городской районой партийна эдэбхитэдэй суглаан hаяхан боложо, залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар районой партийна организациин зорилго тухай хэлсэбэ. Энэ асуудалаар партиин райкомой секретарь нүхэр Назимова элидхэл хээ.

Городской районой промышленна предприятинууд, hуралсалай газарнуудта 8 мянган комсомолшууд тоологдоно. Тэдэнэй 3 мянганиинь фабрика, завод, эмхи зургаануудта хүдэлдэг. 5 мянгаад комсомолшууд институт, училищи, hургуулинуудта hуралсажа байна. Фабрика, заводто ажаллажа байдаг хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу комсомолшуул, залуушуул болоно. Тэндэ комсомолшууд-залуушуулай 32 бригада эмхидхэгдэнхэй. Судна заhабарилгын заводто, «Бурмонголстрой» трестын 4-дэхи участогто ажалладаг иимэ бригаданууд түрүүшүүлэй зэргэдэ оронхой. Залуушуулай дунда ажалай түрүүшүүл, уралан нарижуулагшад улам олон боложо байнхай.

Городской районой хэдэн зуугаад залуушуул Парти, Правительствын уряада харюу болгожо, шэнэ, боро газар элдүүрилхэеэ, тэрэшэлэн мал ажалда хүдэлхэеэ хүдөө гараhан юм. Мүн район доторхи барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана, город дотор ниитын журам сахиха хэрэгтэнь милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ туhална.

Гэхэтэй хамта, залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон дутагдалнууд дайралдаhаар гэжэ элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэhэн хүнүүд онсо тэмдэглэбэ. Партийна, профсоюзна олохон организацинууд залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа үшөөл багаар хандуулна, комсомолой хүдэлмэридэ туhаламжа үзүүлнэгүй. Иимэ ушарhаа «Механлит», судна заhабарилгын заводуудай, оёдолой фабрикын комсомолой организацинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Оперо ба баледэй театрын, филармониин партийна, комсомолой организацинууд залуушуулые идейнэ талаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ hаналаа багаар табина.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд залуушуулай ажаhуудалдань анхарал табинагүй, залуу хүдэлмэришэдэй мэргэжэл ба эрдэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Жэшээнь, «Бурмонголстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэд залуу хүдэлмэришэдэй хамтын байрада орожо харадаггүй, тэдэнэй эрилтые дүүргэхэ гэжэ оролдодоггүй байгаа.

Залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхада лекцинүүд ехэ үүргэтэй. Зүгөөр, залуушуулда зорюулагдаhан лекци үсөөн уншагдадаг, залуу үетэнэй ажал хэрэгтэй, ажабайдалтай холбоогүй байдаг, тэдэнние hонирхуулдаггүй байна. Энэ талаар «Знание» нэгэдэлэй хүдэлмэридэ горьтой хон дутагдалнууд бии гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Судна заhабарилгын заводто, «Восход» артельдэ залуушуулай вечер эмхидхэгдэдэг болоhониинь hайшаамаар. Теэд тэндэхи партийна, комсомолой организацинууд вечернүүднай ямараар үнгэргэгдэнэб гэжэ hонирходоггүй, зүндэнь табидаг байhаар.

Зооветинститутда, механизированнэ шэлэй заводто залуушуулай фестивалиин бэлэдхэл муугаар ябуулагдажа байнхай.

Залуушуулай дунда эрдэм багатайшуул олон. Теэд зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд залуушуулые үдэшын hургуулида заатагүй ябуулха гэжэ оролдодоггүй, харин али болохоор хойшо татадаг гэжэ ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Журавлёв, үдэшын 1-дэхи hургуулиин директор нүхэр Дырхеев шүүмжэлээ.

Һүүлэй үедэ студентнэрэй дунда ябуулжа байhан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай хэлэхэ зуураа, Улан-Удын кооперативна техникумэй директор нүхэр Садохин ВЛКСМ-эй райком үшөөл хүдэлмэреэ hайжаруулаагүй, манай хүдэлмэридэ туhаламжа үзүүлнэгүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Зооветинститудай парторганизациин секретарь нүхэр Паршков хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тухай тогтохо зуураа, энэ хэрэгые hайжаруулхын тула ямар хэмжээ абажа байhанаа хэлэбэ.— Энэ хүдэлмэреэ hайжаруулхын тула студентнэртэ манай арадай революционно заншал, ажалай баатаршалга тухай hайса ойлгуулха шухала. Тиимэhээ, революцида ба граждан дайнда хабаадагшадтай уулзалга hүүлэй үедэ эмхидхэдэг болообди. Мүн студентнэрнай город соохи барилгада эдэбхитэйгээр хабаадана, — гэбэ.

Залуушуулай вечернүүд hонигүйгөөр үнгэрнэ, комсомолой эдэбхитэд тэндэ харагдадаггүй гэжэ ород драмын театрын директор нүхэр Иофин тэмдэглэбэ.— Мүн хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд, нэн түрүүн «Бурят-Монголой комсомолец» газетынхид залуушуулда зорюулан манай театрын табидаг зүжэгүүд тухай бэшэхээ болишонхой,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ДОСААФ-эй районно комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Наумов физкультурно-спортивна хүдэлмэри тухай хэлэбэ.

Дээдэ ба дунда зарим hургуулинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хангалтагүй байhые МВД-гэй партийна организациин секретарь нүхэр Коварский шангаар шүүмжэлбэ.

Тэрэшэлэн эдэбхитэдэй суглаан дээрэ ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр Матвеев, КПСС-эй горкомой секретарь нүхэр Дондуков болон бусад үгэ хэлээ.

Хэлсэгдэhэн асуудалаар тодорхой шиидхэбэри абтаа.

Хани барисаанай түмэр замай барилга дээрэ

Ахадуу оронуудые—СССР Хитадай Арадай Республика хоёрые холбохо түмэр зам түргэнөөр баригдажа байна.

Бүхы оронойнмнай ажалшад ажал хүдэлмэреэрээ энэ хэрэгтэ туhалалсана. Сибирьhээ ой модон, шпала, хабсаргагдадаг гэрнүүдэй хэрэгсэлнүүд, Уралhаа газар малтатаг машинанууд, түмэр, цемент, Алтайhаа тракторнууд, Москва шадарhаа экскаваторнууд, электротүхеэрэлгэ эльгээгдэнэ.

Поволжиhоо, Украинаhаа, Хойто Казахстанhаа мэргэжэлтэй барилгашад ерээ. Минскhээ, мүн Ленинградhаа hайн дурааараа олон зуун залуушуул ерээ. Советскэ армида алба хэжэ байhанаа, гэртээ табигдаhан хүнүүд мүн лэ эндэ ерээ юм. Игэжэ тэсэмгэй, эрэлхэг зоригтой барилгашадай коллектив бии болоо.

Зам табидаг хүдэлмэридэ ехэнхидээ залуушуул ажаллана. Владимир Кайко гэгшын хүтэлдэг комсомолшууд - залуушуулай бригада үдэр бүхэндэ 300 метр зам табина. Советскэ армиин сэрэгшэд байhан Жалмолдин Батыров, Хаитбай Артиков зам табиха талаар звенонуудай дунда февраль hарада дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээ.

Акбай Уразбаевай бригада балластна карьер ашаглалгада оруулхаар бэлэдхэжэ байна. Николай Граматковой, Иван Папушиин бригаданууд хулhа бэлэдхэнэ. Энэ хулhаниинь сүл губи газарта баригдаха түмэр замай далан шоройн бэхижүүлхэдэ, мүн байрын гэрнүүдые барихада хэрэглэгдэхэ юм.

3500 дүрбэлжэн метр байрын талмай баригдаад байна. Жэлэй түрүүшын хахадта мүн иимэ хэмжээнэй талмай бариха хэрэгтэй. Олон квартиратай гурбан байшан мүнөө баригдажа байна. Барилгашад февралиингаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ.

Түмэрбетонно түхеэрэлгэ дархалха талмай hаяар байгуулагдахань. Мүн модо болбосоруулдаг цех hаяар хүдэлмэрилжэ эхилхэнь.

Эндэ хүдэлмэрилжэ байhан бүхы хүнүүд Хани барисаанай түмэр замые түргөөр дүүргэжэ, Джунгарска хабшалые поезднуудай гараха, социалистическэ лагериин агуу ехэ хоёр ороной харилсаха замай үүдэн болгохо гэжэ оролдоно.

Энэ түмэр замай баригдажа дүүрэхэ сагынь үшөө үдышье hаань, барилгашад энэ баярта үдэртэ мүнөөнhөө бэлэдхэл хэнэ. Агуу ехэ хоёр гүрэнние холбохо тон дүтын энэ замай нээгдэхэдэ, улам бэхижэжэ байhан хани барисаанда, эб найрамдалда зорюулан олон гулабхаануудые огторгойдо дэгдээхэ гэжэ барилгашад шиидхээ. Гулабхаа тэжээдэг хүнүүдшье барилгашадай дунда бии. Хэнииншье энэ хэрэгтэ үүсхэл гаргаhан юм—мэдэгдэнэгүй, гэбэшье, П. И. Конапершин гулабхаануудые олоор тэжээнэ. Ажалhаа сүлөө сагтаа дуратай юумэеэ тэрэ хэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. И. Конапершин гулабхаануудайнгаа хажууда байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо

«БАЯНГОЛ» ГАЗЕТЭ

Колхозой правлениин, партийна болон комсомольско организацинуудай орган «Баянгол» гэжэ олон тиражтай газетын 1-дэхи номер гараба. Энэ газетэ hарадаа нэгэ дахин 300 хэhэгээр хэблэгдэхэ юм. Түрүүшын номертонь мяха абалгаяа ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай колхозой түрүүлэгшын орлогшо Б. Монтоевой, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай агроном Л. Раднаевай статьянууд толилогдоо.

ТҮРҮҮ hААЛИШАДТА НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ

Ажахын жэлэй эхилhэнhээ хойшо hү hаалгые дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ колхозой олохон hаалишад амжалта туйлана. Һаалишад Е. Доржиева, Е. Ешиева, Л. Бадмаева нёдондо жэлэйхиhээ 2,5—3 дахин ехэ hү hаана. 5 hара 15 хоног соо 940—1080 литр hү үнеэн бүриhөө hааhан Сэндэмэ Дашиева, Гургэма Бубеева, Любовь Гармаева аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Эрхим hаалишадта hара бүри 70—75 түхэриг нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ.

2800 ХУРЬГАД АБТАБА

Хонин ажал—колхозой ажахын гол hалбари болоно. Январь hараhаа эхилжэ колхоздо 2800 хурьгад абтаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Хонишод Ш. Цыремпилов, Л. Цыренов амжалтатай hайнаар ажаллана.

ШЭНЭ БАРИЛГА ХЭГДЭНЭ

Колхозой модошо дархашуул Г. Бубеев, Р. Цыденов, А. Сундуев тугалай шэнэ байра барижа байна. Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой танилсаад, эдэ нүхэд барилгаяа болзорhоонь 15 хоног урид дүүргэхэ уялга абаба.

НОМ УНШАГШАД ОЛОН БОЛОНО

Колхозой дэргэдэ байдаг хүдөөгэй библиотекэhээ ном абажа уншагшадай тоо олошороо. Мүнөө 215 уншагшад бии. Колхознигууд Б. Омсоев, З. Очиров, З. Бадмаева хүдөө ажахын, уран зохёолой литературын олон ном уншана.

В. Баторов.

Баргажан.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө шагнаба.

Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Я. Л. Гомбоева, Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. П. Гребенщикова, мүн энэ аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Д. Жарникова, Ториин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. В. Будунова, Байкало-Кударын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. Д. Лагерева, Кяхта городой гэрэй эзэн эхэнэр Л. Н. Шелкова, Городок городой гэрэй эзэн эхэнэр Ф. М. Никонова, Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр М. С. Шишкова гэгшэд 9 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Найман үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэн 7 эхэ «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Янжан Цыбенова, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Н. Б. Молонова, Кяхтын аймагай Усть-Киран тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. Ф. Шахторина болон бусад оролсоно.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэн 11 эхэ «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Закаменай аймагай «Дружба» колхозой гэшүүн Сабан Бадмаева, Сэлэнгын аймагай Хаяан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Б. О. Балданова, Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой гэшүүн Д. Ж. Тырхеева ба бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 24 эхэ, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 55 хүн шагнагдаhан байха юм.

Яруунада мяха ехээр абахЫн түлөө юун хэгдэнэб

Үргэн эльдин Ярууна нютагай тала дайдаар хабарай хуурай hалхин зайгуултана. Айхабтар томо мүнгэн тоборюулганууд мэтэ олон тоото нуурнуудынь сэгээн номин шарайгаа үнгэтүүлэн, нюураа тэнгэри өөдэ маhаруулан байhандал, хабарай наранай урихан элшэдэ улам зөөлэржэ, уядажа холуур саагуур сайран зэрэлгээтэн, дабхарлана.

Адуу мал, хони хурьгадые, гахай болон шубуудые үй түмөөр үсхэбэрилхэ, дура зоргоорнь таргалуулха газар одоол энэ хаяа гэхээр.

Яруунын аймагай ажалшад, колхознигууд мяха бүри ехээр абадаг болохо, гүрэндэ тарган мяха тушаадаг болохо тухай асуудалаар КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгhөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан хандалгатай гүйсэд танилсанхай. Энэ шухала хэрэгые бэелүүлхэ зорилгоор тусхай хүдэлмэри ябуулжа эхилhээрнь хорёод хоног үнгэрбэ.

Мяханай асуудал гансахан энэ жэл эндэ шиидхэгдэжэ байгаа бэшэ, харин хэдэн олон жэлэй туршада гол асуудал байhаниинь мэдээжэ. Нёдондо жэлдэ тус аймагайхид мяха абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 100-гаад процент дүүргэhэн байха юм. Гэбэшье, энэ талаар үшөөл горьтой дутагдалнууд бии байгаа. Зарим колхозууд мал ажалайнгаа саашадаа хүгжэхэ замые хүсэд хараада абалсангүй, гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэхэмнай гээд олон залуу жэжэ малаа туранхайгаар тушаажархёод, малайнгаа тоо толгойе үсөөрүүлдэг, ондо орохогүйлтэй гэхээр, муушаг малнуудаа бэлэдхэлдэ үгэжэрхидэг заншалтай байгаа. Мүн үбhэ тэжээлэй дутамагhаа, харууhа, байрын мууhаа мал гарзалдаг, hубайрдаг ушарнууд үзэгдэдэг байhан юм. Эндэхи олонхи колхозууд үбэл эртэhээ шахаха, гүрэндэ тушааха малаа илгажа тордодоггүй hэн. Адуулгын үеын хүрэжэ ерэбэшье, энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа, малаа хабар шэгнэдэггүй ушар тохёолдодог байба. «Коммунизм», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта шахагдаха малынь нёдондо хабар шэгнэгдэнгүй, харин намартаа ёhын тэдысэ шэгнэгдэhэн юм.

Худалдагдаха, тушаагдаха малнуудые эрхим hайнаар харууhалhан, таргалуулhан адуулагшадые урмашуулха, хэhэн ажалайнь зэргээр нэмэлтэ түлбэри саг соонь үгэхэ хэрэг аймагай олонхи колхозуудта хангалтагүйгөөр табигданхай байгаа бшуу.

Мүн гахай үсхэбэрилгэдэ анхаралай табигдадаггүй дээрэhээ, тэрэшэлэн гахайнуудай үбшэлжэ гарзалhанhаа нёдондо аймаг доторнь миил 1400 гахай бии байгаа. Тиимэhээ гүрэндэ гахайн мяха тушаагаагүй колхозуудшье бии байhан юм.

Хаа хаанахиhаа олоор шубуу, галуу, нугаhа үсхэбэрилхэ дүүрэн арга боломжо Яруунада бии аад, биратай юумэн хэгдэдэггүй. Зүгөөр, яруунынхид шубуугаа олон болгохо зорилгоор нёдондо Хориин инкубаторна станцида 4500 үндэгэ асарhан юм. Теэд тэдээнhээнь оройдоо хоёр дальбараа гараа hэн. Шубуу олоор үсхэхэ гэхэдэ ажаллаха хүнүүд хомор, байра барилга үгы гэхэ мэтэ элдэб шалтагаануудые зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дурдадаг байгаа.

Мүн адуу мори үсхэбэрилхэ, мориной мяха ехээр абаха хэрэгтэ олон жэлэй турша соо анхарал табигдаагүй.

Урда жэлнүүдэйнгээ эдэ дутагдалнуудые усадхажа, тарган мяха ехээр абадаг, гүрэндэ тушаадаг болохо зорилгоор партиин айком, аймгүйсэдком колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй хамта март hараhаа эхилжэ тусхай хэмжээ-ябуулга хараалба.

Тиигэжэ аймагай совхоз, колхозуудта мяха бүри ехээр абадаг болохо, гүрэндэ тушааха дүүрэн арга боломжын бии байhаниинь элирүүлэгдэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 4487 центнерээр гэхэ гү, али 32,5 процентээр ехэ мяхан аймаг дотор абтаха. Нёдондонойхитой жэшэбэл, тарганай талаараа 46 процентээр дээшээ мяхан гүрэндэ тушаагдаха байна.

Түсэблэhэнэйнгөө ёhоор мяха абаад, гүрэндэ тушаагаад байхадань, эбэртэ бодо малынь 12 процентээр, хонидынь 18 процентээр олошорхо. Мүн гахай, шубууд олон болгогдохо.

Аймагай совхоз, колхозууд энэ зорилгоёо бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Эгэтын МТС-эй харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхозойхид hү, ноохо бүри ехээр абахын түлөө тэмсэхэhээ гадна, мяха абалгаяа нёдондонойхиhоо 50 процентээр ехэдхэхэнь. Тиигэжэ хамтадаа 2282 центнер, тэрэ тоодо үхэрэй мяхан 1137 центнер, хониной — 970 центнер, гахайн —85 центнер, мориной —85 центнер, мүн туулайн, тахяагай 11 центнер мяхан абтаха юм. Бүхы абтаhан мяханай 82 процентнь эрхим шанартайгаар гүрэндэ тушаагдаха.

Мүнөө хоёрдохи квартал соо 700-гаад центнер тарган мяха гүрэндэ тушаахаар бэлэн.

Нэгэдэхи фермын байрладаг Маарагта нютагта 83 толгой гунан, дүнэн сар мартын эхеэр илгагдажа, шэгнэгдээд (толгой бүринь дунда жэшээгээр 350-яад килограмм), үбhэ зелёнкоор тордогдожо, бэлшээгдэжэ байнхай. Арбаад жэлдэ мал ажалда ябаhан, ехэ дүй дүршэлтэй Цырен-Дулма Ринчинова (гүүртые даагша), Һама Цыренпилов гэгшэд малые оролдосотой hайнаар харууhална. Эдэ сарнууд хоёр hара тухай болоод тус тустаа 400-гаад килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдахань.

Шадал hайнтай 933 эрье хонид илгагдажа, шэгнэгдээд (дунда жэшээгээр нэгэ хониниинь 47 килограмм) Хангира нютагтахи Дарима Цыбиковагай отарада табигданхай. Июнь hара болотор эдэ эрьенүүдые бэлшээн таргалуулжа, тус тустань 55—56 килограмм болгоод, гүрэндэ худалдаха юм. Мүнөө хонидтоо үбhэ, зелёнко hайса эдюулжэ, алагасгүй үдэрэй хоёр уhалжа, дулаан үдэр ойр зуура бэлшээжэ эхилэнхэй.

Колхозой гахайн фермэдэ тус тустаа 50 килограмм шэгнүүртэй 23 толгой гахай илгагдаад, талха таряа, хартаабхаар шахагдана. Ахалагша гахайшан Һама Дымбрылова тэдэнээ тус тустань 85 килограмм болгожо, гүрэндэ тушааха уялга абанхай.

Энэ колхоз 1957 оной туршада хамта дээрээ 100 толгой гахайгаа тус бүриинь 80-яад килограмм болоторнь шахажа, худалдаха байна.

Гахайн фермэhээ гадуур Хангира нютагтахи комплексно бригадада 30-аад гахай шахагдаха юм.

Нарhатын МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхоз мяха абалгаяа нёдондонойхиhоо 48 процентээр нэмээжэ, 1500 центнер [...] ха гүрэндэ тушаахаар түсэбл[...] Мүнөө 212 толгой үхэр, 1297 тол[...] хонин, 13 буха, 44 гахай март[...] эхинhээ хойшо шахагдажа байн[...]

Колхознигууд hайн дурааара[...] толгой гахай газаагаа шахажа, к[...] хоздоо үгэхэ болоо.

Хараалhан хэмжээ-ябуулган[...] даа амжалтатайгаар бэелүүл[...] тулада малшадай ажалай түл[...] рииие шэнээр тодорхойлон гарг[...] Жэшээлбэл, нэмээhэн арбан ки[...] грамм бүринь түлөө үхэршэдт[...] ажалта үдэр, бэлшээжэ таргалу[...] ха мал адуулагшадта — нэмээ[...] 10 килограмм бүриинь түлөө н[...] ажалта үдэр үгэхэ. Эрэ хашар[...] гунжадые харууhалагшадай сү[...] хэдээ 400 грамм, hубай үнеэд[...] 800 грамм, үнеэдые 400 грамм [...] мээлгээд байгаа хадань, түсэб[...] гадуур нэмээгдэhэн килограмм б[...] хэнэй 3 түхэриг мүнгөөр, 0,5 ажа[...] үдэр үгтэхэ.

Бэлшээжэ таргалуулха отар[...] хонишодто иимэ нэмэлтэ түлбэ[...] үгтэхэ гэбэл: арбан килограмм б[...] риин түлөө 1,25 ажалта үдэр; үб[...] лэй үедэ хуса, эрьенүүдые тус т[...] тань суудхын 200 грамм хүрэт[...] зундаа түлгэдые 230 грамм, эхэ х[...] нидые 182 грамм хүрэтэр нэмээг[...] байгаа хадань, түсэбhөө гадуур [...] таhан килограмм бүхэнэй түлөө [...] түхэриг мүнгөөр, 1 ажалта үдэр [...] тэхэ гэхэ мэтэ.

Гахай болон адуу харагшад[...] мүн лэ ажалай нэмэлтэ түлбэ[...] тогтоогдонхой.

Яруунын мяха-hүнэй совхоз—м[...] ха тушаалгаяа нёдондонойхиhоо [...] процент нэмээхээр хараалаад, тэр[...] нээ бэелүүлжэ эхилээ. Тушаагда[...] үхэрэй мяханай 20 процентнь, х[...] ниной мяханай 2,4 процентнь, г[...] хайн мяханай 51 процентнь, шубу[...] най мяханай 19 процентнь тушаа[...] даад байна.

Мүнөө табан буха, 170 үнеэн, [...] гунан сар, 200 хашараг, мянг[...] эрье хонид, 1915 эхэ хонид, 170 г[...] хай шэгнэгдээд, шахагдажа эхил[...] Совхозой нэгэдэхи фермын гүүрт[...] даагша Балдоржо Батуев, малш[...] Максар Дугарова 135 толгой г[...] нан үхэр шахажа, суудхэл[...] тус тустань 500 граммаар нэмээж[...] эрхим шанартай мяха гүрэндэ т[...] шаахаар оролдоно. Үхэртөө үб[...] зелёнко, бутаруулагдаhан орое[...] таряа, шэмэтэ силос үгэнэ.

Эгэтын МТС-эй харьяата Кар[...] Марксын нэрэмжэтэ болон буса[...] колхозуудшье хэмжээ-ябуулгану[...] дые хараалаад, бэелүүлжэ ороо.

Гэбэшье, эндэхи колхозуудта м[...] ха ехээр абаха хэрэгые шиидхэ[...] талаар дутагдалнууд бии. «Комму[...] низм», Сталинай нэрэмжэтэ колхо[...] зууд шахагдаха малаа хүсэд илга[...] жа гүүртэлээдүй, шэгнээдүй.

Малшадай дунда социалистиче[...] скэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлх[...] түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ т[...] хайда аймагай, колхозой хүтэлб[...] рилэгшэд анхаралаа hайса табина[...] гүй. Малшадай урма хэшээлые[...] улам дээшэлүүлхэ зорилгоор аж[...] лай түлбэрие тодорхойлхо жэш[...] тэ гурим хараалагдаадүй. Мя[...] ехээр абадаг, тарган мяха гүрэн[...] тушаадаг түрүү колхозуудта айм[...] гай суута малшадай хабаадал[...] тайгаар экономическа семина[...] зүблөөн эмхидхэгдэнэгүй.

Яруунынхид дутагдалнууд[...] яаралтайгаар усадхажа, мяха ехэ[...] абаха уялгаяа бэелүүлэн, Октя[...] риин 40 жэлэй алдарта ойе ажал[...] шэнэ амжалтаар угтаха хүсэлт[...]

Д. ЧИМИТОВ, манай корр.

Хонин ажалhаа хоёр миллион түхэриг олзо ороб[...]

Хори гаран мянган хонитой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид хонидые үбэл хурьгалуулхада үлүү hайн байhаниень өөhэдынгөө дүй дүршэл дээрэhээ hайса ойлгожо абаа. Нёдондо хонидые үбэлдөө олоор хурьгалуулжа, эндэхи малшад малай тоо толгой олошоруулhан, үүлтэрыень hайжаруулhан байха юм. Энээнэй ашаар тус колхозой хонид 1956 ондо 1955 онойхидо орходоо 16,8 процентээр олошорhон, ноохо хайшалалга 37 процент дээшэлhэн байха юм. Ажахын үнгэрhэн жэлдэ эндэхи колхоз ноохо гүрэндэ худалдажа, хоёр миллион шахуу түхэригэй олзо доход оруулhан байна.

Туйлаhан энэ амжалтаараа эндэхи хонишод hанаагаа амарнагүй, харин бүри эршэтэйгээр ажаллажа байна. Мүнөө эндэ хонидой түл абалга дүүрэжэ байнхай. Мартын 20-ной мэдээгээр бүхы колхозоороо 5000 шахуу хурьга абаа.

Галтай, Дээдэ Хаалгата, Улаалзай, Баруун Хэлтэгы ба бусад газарнуудта хонидой түл абалга эмхитэйгээр үнгэрбэ.

Зүгөөр түл абалга эндэ хаа хаанагүй иимэ hайнаар эмхидхэгдэнэгүй, бии байгаа арга боломжоёо хэрэглэнэгүй. Колхозойнь зар[...] отаранuудта хурьгадай байра му[...] гаар түхеэрэгдэнхэй. Жэшээлхэ[...] гурбадахи комплексно бригад[...] (бригадирынь нүхэр Санжиев) от[...] рануудта хурьгадай байрану[...] муугаар заhабарилагдаhан бай[...] тэрээн дээрэhээ февралиин шан[...] хүйтэндэ hая гараhан хурьгад да[...] раhан, hүүлээрнь олоороо үхэh[...] байха юм. Нүхэр Ачитуевагай да[...] даг отара дээрэ аяар 34 хурьган г[...] залагдаа. Эдэ хурьгад имагт[...] хүйтэн шиигтэй байрада бай[...] дээрэhээ хороо.

Ново-Селенгинск. **Б. Бальчино[...]**

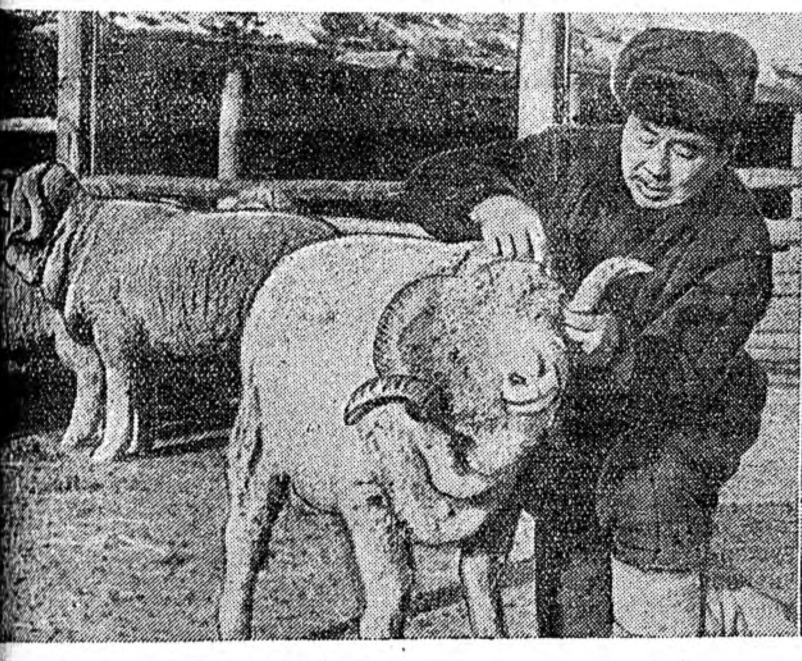
Уласхоорондын геофизическэ жэлэй программаар энэ оной июль hарада дэлхэй юртэмсын байгаали шэнжэлэгдэхэнь. Энэ хүдэлмэридэ хабаадаха бүхы советскэ научна станцинууд элдэб аппаратураар, мүнөө сагай шэнэ приборнуудаар болон инструментнүүдээр хангагдана.

Советскэ Союзай хэдэн зуун предприятинууд энэ түхеэрэлгые бүтээлсэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Наукануудай Академиин Якутска филиалай космическа элшэнүүдэй лабораториин научна сотрудник Г. В. Шафер (паананъ байна), заводой прибор хабсаралгын цехын радиомонтажник Б. Н. Юбочников нейтронно монитеорой пультын хажууда байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшад

Үнгэрэгшэ жэл Сэлэнгын аймагта ган гасуур боложо, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малай тэжээлээр ехэ дутамаг байгаа. Тиигэбэшье малшадай оролдосотой шударгы ажалай ачаар үбэлжэлгэнь муу бэшээр үнгэргэгдэжэ байнхай. Мүнөө фермэ, отарануудаар мал абалга түлэг дундаа байна. Мүн эндэшье малшад үдэр һүнииие мэдэнгүй, эдэбхитэйгээр ажаллана. Түрүү малшадай отаранууд абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар тэжээжэ байнад.

Мал ажалайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ, хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр мяха абадаг болохо зорилгын табигдаад байхада, колхозой правлени мяха абалгаар тусхай хэмжээ-ябуулга хараалан баталба. Тэрэнэйнь ёһоор, энэ жэлдэ 2626 центнер мяхан, зэхэн һүн, нооһон болон бусад продуктнууд гүрэндэ тушаагдаха юм.

— Малай ашаг шэмые бүри ехэ болгохо гээшэ малшадай оролдолгоһоо нилээд дулдыдаха ха юм даа,—гэжэ ахамал малай фермые даагша В. Б. Цыбикжапов хөөрэнэ.—Минии даажа байһан фермэдэ бэлшээн таргалуулагдаха, шахагдаха мал, тахяа, гахай байдаг юм гээд хөөрэгөө үргэлжэлүүлнэ. Мяха бүри ехээр абадаг болохо зорилгоор доторойнгоо арга боломжые дүүрэн хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди. Мүнөө фермэдэмнай эбэртэ мал бэлшээн таргалуулха 3 гүүртэ, хонидой 10 отара бии болгогдоо. Залуу малые мяханай тоодо тушаахадамнай колхоздо ехэ гарзатай байдаг. Саашадаа тиимэ ушарые болюулжа, эбэртэ малаа 3—4-тэй болгоод тушаадаг болохобди. Мүн гахай үсхэбэрилхэ хэрэг һайжаруулагдажа, энэ жэлдэ гахайн мяха абалгаяа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болгохобди,—гэжэ хэлэбэ.

Мүнөө колхозой малшад Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаха, зорилго табяад, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Үүлтэртэ хусануудай отарын ахалагша хонишон Чернин Намсараев (нэгэдэхи зураг) энэ жэлдэ хусынгаа толгой бүриһөө дунда жэшээгээр 7 килограмм, зарим һайн хусануудһаа 10 килограмм хүрэтэр нооһо хайшалха зорилготой. Колхозник Иван Эрдынеев (2-дохи зураг) үүлтэртэ хонидой отарада ахалагша хонишон байдаг. Тэрэнэй отарада 210 толгой хурьгад абтаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээгдэжэ

байнхай. Һаалишан Долгор Бадмаева (3-дахи зураг) ажахын жэлэй үнгэрһэн 5 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1288 литр һү һаажа суурхаба. Мүнөө Долгор үнеэн бүриһөө пүүд һү һаахын түлөө тэмсэжэ байна. Шубуушан Султум Ванданов (4-дэхи зураг) үнгэрэгшэ жэлдэ тахяа бүриһөө 85 үндэгэ абаһан, мүн инкубаторһаа асарһан дальбараануудайнгаа 90 процентые шубууд болгоһон юм. Энэ жэлдэ нүхэр Ванданов тахяа бүриһөө 87 үндэгэ абахаб гэнхэй.

Саашадаа ниитынгээ малай ашаг шэмэ үгэлгые улам дээшэлүүлхын тула бэлшээрэе һайжаруулха, тэжээлэй ногоо тариха, кукурузын һайн ургаса абаха, мүн малайнгаа байра байдалые һайжаруулха зорилго табинхай. **Е. Ринчинова.**

Алексей БАДАЕВ

Командир

Абяа аниргүй
жагсаһан ротын урдуур
Алхалдаг үглөөгүүр
командирнай тоб байса.
Нэрьедэг гэнтэ
амаршалгын үгэнүүд энээгүүр
Нэгэдэмэл хоолойгоор,
сонхын шэлэй дорьбосо.
Хаанашье ябахадаа
хүнүүдһээ ондоол, илгараад,
Хубсаһаараа, бэеэрээ,
бүхы янза түхэлөөрөө.
Харасаар хурса,
эрилтэ ехэтэй хүн аад,
Хүндэтэй юм сэрэгшэдтээ
урин энхэргэн зүрхөөрөө.
Тэрэнии гоёодог,
алдар габьяаень һэргээжэ,
Тэгшэ бэедэнь
үнгэрһэн дайнай тэмдэгүүд:
Буурал толгой,
шагналаар яларанхай сээжэ,
Болзорһоо урид
духыень эсхэһэн уршалаанууд...
Командирай хүтэлбэреэр
сэрэгэй бэрхэшээл дабагдадаг.
Хэдышье хүндэ һаа
Уялгамнай мандаа хуу эли,
Хээрэ рототоёо
хагсуу шуурганда шэрбүүлдэг,
Хамагай жэшээ,
этигэл, найдабаринь болоотой.
Арадайнгаа жаргал
сахидаг хүбүүдые хүмүүжүүлдэг
Ашата командиртаяа
хуби заяамнай холбоотой.

Цыдып ДЫМЧИКОВ

Залуу трактористка

Хабарай саг ерэбэ.
урин,
Халуун тарилгын
үе эхилхэнь даа.
Курс энэ жэл
дүүргэһэн Сэржэн
Хүхюун алхалан
ошобо тракторта.
Алад холые
уряар харан,
Агтынгаа жолоо
угзараадхиба.
Ажалайнгаа түрүүшын
харгы гарган,
Алтан хүрьһэтэ
шугам татахань.

ҮБГЭН ЛУГОВОД

Санжи Маниев «Коммунизм» колхоздо хэдэн жэлдэ луговодоор хүдэлнэ. Энэ луговод уһалагдадаг сабшалангай газар дээрэ шадаал һаа наг шэбхэ ехээр гаргаха, һайнаар уһалха гэжэ оролдодог. Санжи Маниев даалгагдаһан сабшалангай гектар бүриһөө һүүлэй жэлнүүдтэ 15—20 центнер һайн шанартай үбһэ ногоон абтаа.

75 наһатай болоһон энэ үбгэн ерэхэ зун һайн ургаса хуряахын зорилгоор Сункуруч гэжэ газарта наг шэбхэ гаргажа байна.

— Энэ жэлдэ сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 20—25 центнер ургаса абаха зорилготойб,— гэжэ Санжи үбгэн хөөрэнэ.

Д. Николаев.

Хэжэнгын аймаг.

Фермэнүүдтэхи түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэгүй

Зэдын аймагай колхозууд ажахынгаа гол һалбари болохо —мал ажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалтануудые һүүлэй жэлнүүдтэ туйлажа захалаа. Ажахын энэ жэлэй эхинһээ хойшо зэдынхид һү һаалгаар яһала бараг үрэ дүн туйлажа ябана. Тэрэшэлэн хони үсхэбэрилгөөршье нилээд амжалта туйлажа, тоо толгойень олошоруулһан, нооһо абалгые нэмээһэн байна.

Аймагай колхозууд малай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ, һү, мяха, нооһо ехээр абадаг болохо талаар туйлай ехэ арга боломжонуудтай гээшэ. Тэдэ арга боломжонуудай нэгэн—мал ажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилга болоно. Теэд шухалын шухала энэ асуудал аймаг дотор тон хангалтагүйгөөр шиидхэгдэжэ байна. Зүгөөр, һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Гэбэшье, аймагай олонхи колхозууд мал ажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха, ажалайнь культурые дээшэлүүлхэ талаар ехэ гээгдэлдэ оронхой. Зүгөөр мал ажалай хүгжэхэ, тэрэнэй ашаг шэмын дээшэлхэ бүри ажалайнь оньһожоролго улам түргэнөөр дабшалсаха зэргэтэй байгаа. Гэхэ зуура, мүнөө сагта аймагай нэгэшье колхоздо дүүрэн оньһожоруулагдаһан малай байра гэжэ байхагүй. Үнгэрэгшэ намарһаа хойшо хэдэхэн колхозуудта үнеэдэй байра соо дүүжэн харгы татагдажа эхилһэн аад, хахад ажалынь хэгдээд лэ, хүсэд дүүргэгдэнгүй зогсоогдошоо юм. Гадна, малай тэжээл буйлуулха, уһа гаргаха хүдэлмэри эмхидхэхэ тухай асуудал суглаа хураал бүхэндэ нэгэнтэ бэшэ хэлсэгдэһэн байна. Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэ аймагай машинно-тракторна станцинуудай хойшолуулашагүй зорилгонь байһан байгаа.

Теэд мүнөө фермэнүүдые оньһожоруулгаар юун хэгдээб, ямар юумэн бүтээгдээб гээд харахада, ашаглалгада оруулагдажа, аша үрэеэ үгэһэн юумэ тон бага байна. Иимэһээ эндэхи колхозууд үбэлжэлгын үедэ бии байһан тэжээлээ һайнаар буйлуулжа, малдаа гамтайгаар, зүбөөр эдюулжэ шадаагүй.

Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо Үшөөтэйн болон Цагаан-Усанай МТС-үүд хэдэ хэдэн кормозапарник, уһа бүлэхэ насос, соломорезкэ гэхэ мэтые колхозуудай фермэнүүдтэ тодхоһон байгаа. Жэшээнь, Цагаан-Усанай МТС 7 соломорезкэ, 6 кормозапарник, 8 насос, 4 дүүжэн харгы фермэнүүдтэ тодхоһон юм. Тиихэдэ Үшөөтэйн МТС 9 кормозапарник тодхоһон, 5 худаг малтаһан байбашье, тэдэнь хүдэлнэгүй, гаргаһан гаргашаяа харюулнагүй. Энээндэ МТС-үүдэй механигууд ехэ зэмэтэй байна. Теэд МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд тэдэндэ шанга эрилтэ хэдэггүйнь гайхалтай.

Зооветеринарна эрилтэнүүдые наринаар сахиха тушаа шанга эрилтын табигдадаггүй дээрэһээ фермэ, гүүртэнүүдтэ ариг сэбэр сахигданагүй. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой центральна һаалиин гүүртэдэ үнеэд шэнэ байра соо уяада байлгагдажа харууһалагдана. Теэд байрань шэнэшье һаа, харууһалга, эдеэлүүлгэнь хуушан зангаараа. Дэбдисэ муутай дээрэһээ гүүртын үнеэд шэбхэ шабааһан дээрээ хэбтэжэ, гуя ташаандань хурга зузаан шэбхэ наалдашана. Тэрэнь үнеэдэй газаа гарахада хүрэжэ, дардайлдашадаг, хожомоо ташаандахи үһэниинь зулмажа захалдаг байха юм. Үнеэдэй хүхэ дэлэн баһал тиимэ. Теэд колхозой һаалишад үнеэдээ һаахадаа дэлэнгыень угааха, сэбэрлэхэ гээшые мэдэдэггүй. Умывальниггүй дээрэһээ һаалишад шабааһан болошоһон муухай гараараа үнеэдээ һаана. Гэбэшье, иимэ тэсэшэгүй байдал колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй һанаа зобоодоггүйнь гайхалтай.

Үшөө нэгэ иимэ жэшээ харуулхаар. Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой центральна гүүртэдэ үхэрэй байра руу тэжээл зөөхэ, шэбхэ шабааһа гаргаха түмэр рельс харгы газар дээгүүр табигдажа эхилһэн байна. Энэ хүдэлмэриие Цагаан-Усанай МТС-эйхид эхилһэн юм. Теэд тэдэнэр рельс табилгада гарза гаргаад лэ, эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэнгүй орхижорхёо. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандана. Энээнии үшөө иимэ баримта гэршэлнэ. МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд малда эдюулхэ таряа жэжэ болгохо хүдэлмэри эмхидхэхэбди гэжэ колхозойхидые найдуулһан аад, хэлэһэн үгэдөө хүрөөгүй. Иимэһээ эндэхи малшад үнеэдтээ, гахайнуудтаа монсогор таряа эдюулнэ. Иимэ баримта гансашье Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермэдэ үзэгдэнэ. «Коммунизм» колхозой фермэдэ тодхогдоһон дүүжэн харгы хүсэд бэлэн болоодүй. Малай тэжээл буйлуулагдангүй үгтэнэ.

Үшөөтэйн МТС-эй харьяаташье колхозуудта ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилга Цагаан-Усанай МТС-һээ дээрэ юумэниинь үгы. Тодхоһон дүүжэн харгы, кормозапарник болон бусадынь баһал хүдэлгэгдэнгүй хэбтэнэ. Жэшээнь, үбһэ тэжээлээр дуталдажа, малай үбэлжэлгые бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэжэ байһан Молотовой нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Колхозой хоёр фермэ дээрэ кормозапарник тодхогдоһон байна. Теэд тэдэнэй нэгэниишье хэрэглэгдэнэгүй. Тиимэһээ солоомонь буйлуулагдангүй, тэрэ хэбээрээ малда үгтанэ. Хэршэгдээгүй солоомо, хүршэһэн силос эдиһэн, булагай хүйтэн уһа ууһан үнеэдһээ хэды шэнээн һүн гараха гэжэ хүлеэлтэйб? Малай харууһалга, эдеэлүүлгын эгээл иимэ муу байһан дээрэһээ энэ колхоз һү һаалгаар аймаг соогоо һүүлшын зэргэдэ ябана.

Мал ажалда түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, һаагдадаг үнеэдтэ тэжээл буйлуулжа үгэхэ, уһа бүлеэсүүлжэ уулгаха тухай намар болоһон аймагай партийна конференциһээ эхилээд айкомой пленум, бюро, малшадай суглаа, зүблөөн бүхэндэ олон үгэ зугаа гаргагдаһан, хэдэн тогтоол баталагдаһан байха юм. Теэд энэ талаар хэгдэһэн, бүтээгдэһэн, дүүргэгдэһэн юумэ тон бага. Фермэнүүдтэ тодхогдоһон хэдэ хэдэн түхеэрэлгэнүүд ямаршье аша үрэ үгэнгүй, миин хэбтэжэ байһаар.

Б. Шатонов, Н. Цыбенов.

Залуу һаалишанай зориг

...гастайн үргэн эльдин тала дайгаар адуу мал, хони ямаад үбэл, ...й һүрэг олоороо хушууран бэлшэжэ ябадаг. Эдэ малые үсхэжэ, ...г шэмэ ехээр абажа байдаг эндэхи суута малшад тухай хөөрэхэ ...о һаа, тиимэ малшад барагдахагүй олон. Мүнөө залуухан һаалишан Роза Галдановагай ажал хүдэлмэри тухай, энэ комсомол басаганай һанаһан зориһондоо хайшан гэжэ хүрэһэн тухай хөөрэе.

...рбэ — табан жэлэй саада тээ ...арбан дүрбэ-таба хүрэжэ ябаһан, ягаа улаахан хасартай басаган энэ талын дундуур бэлшэжэ ябаһан хэдэн һүрэг хонидой ...эй хойноһоо дахажа ябадаг ... Малда мээхэй Роза бишыхан ...эн хурьгадта хэды дуратайшье ... хаа-яа колхозойнгоо үүлтэртэ ...эй фермэдэ айлшалжа ерээд, ...ахан, алаг эреэхэн тугалнуу... харахадаа бүришье хөөршөө... һалан һандангүй эльбэдэг, эр...лдэг байһан юм. Фермэдэ за...ан, залуухан һаалишад олон, ...ун байдаг байгаа. Тиихэдэ мүн ... типовой байра баригдажа, зо...урнь электрын гэрэл ялар...лдэб механизмууд тодхогдожо, ...ын эрхим һаалишад суута ...жа, зариманиинь Хүдөө ажа... бүхэсоюзна выставкэдэ ошохо ...дадууд боложо байһан—юрэ... һонирхолтой үе байгаа.

...һээр байтар Роза комсомолдо ... һаалишан боложо, үнихэнэй ...жа ябадаг хүсэл зорилгодоо ...э, үетэн басагадтаяа хамта ...э дураниинь аргагүй хүрэдэг болобо. Үүлтэртэ үнеэдэй фермые даагшатай уулзахадаашье, отарада хаа-яа колхозой түрүүлэгшын ерэхэдэшье Роза һаалишан болохо дуратай байһан тухайгаа мэдүүлдэг һэн. Хони хурьгадые харууһалха, эдеэлүүлхэдээ шадамар, оролдосотой бэрхэ басаган байһаншье

һаань, колхозой хүтэлбэрилэгшэд һаалишан болохо ехэ дуратай хадань Розын һаналые дүүргэхэ гэлсээ бэлэй. Тиигэжэ хонишоноор 3 жэл шахуу хүдэлөөд байхадань тэдэнэр Розые һаалиин фермэдэ эльгээһэн байгаа.

Һая ерэмсээрнь дүй дүршэлгүй, гүлмэр заахан басаганда жэл соо хэдэн мянган литр һү гарадаг үнеэдые даалгажа үгэжэрхихэ аргагүй байхадаа фермые даагша Розые халаанай һаалишан болгожо табиба. Ямар нэгэн һаалишанай энэ тэрэ хэрэгээр ийшэ тиишээ ошоходо гү, али ямар нэгэн шалтагаанаар ажалдаа гарахагүйдэнь Роза үнеэдыень һаагаад, хашаа, хорой, байра юу хээ сэбэрлэлсээд, шабааһа түүлсээд байдаг һэн. Үнеэ һаахадаа хэнһээшье дутахагүй байхадань нёдондо колхозой правлени Зүй гэжэ газарай гүүртэдэ нютагай үүлтэрэй үнеэдые һаахаяа ошохыень Розодо дурадхаба. Үнеэдые тушаажа абаха болоходоо баярлабашье, «ииһээр байтараа магад томо һүрэгэй үнеэдые даалгахадаашье болохо» гэжэ һанажа ябаһан Роза тэрэ һаналайнгаа бүтэхэгүйдэ, сугтаа хүдэлжэ, дадал болошоһон нүхэдһөө холо болоходоо нэгэ бага сэдьхэл дундашаг Зүй ошоо һэн.

Зүй ошожо, Роза бухы оролдолгоо гарган ажаллаа. Үүлтэртэ үнеэдэй фермын суута һаалишад Цыбикжап Жамбалова, Долгор Бадмаева болон бусадай баян дүй дүршэлтэй танил болоһониинь ехэ туһатай байба. Гүүртынгээ һаалишадтай ана-мана мүрысэжэ, жэл тухай саг соо хүдэлхэдөө ажалай эрхим жэшээ харуулдаг болоходонь, мүн нилээд дүршэлтэй болоһыень мэдэхэдээ, колхозой правлени тэрээнии үүлтэртэ үнеэдэйнь фермэдэ дахин асаржа, томо һүрэгэй үнеэдые даалгажа үгэхэ гэжэ шиидэбэ. Энэ шиидхэбэриие дуулахадаа Розын хэды ехээр баярлаһыень хэлээдшье яахаб. Басаган һаажа байһан нютагай үүлтэрэй үнеэдээ ондоо һаалишанда тушаажа үгэжэрхёод, томо һүрэгэй үнеэдые тушаажа абахаяа колхозойнгоо центрын фермэдэ «хүлөө газарта хүргэнгүй» хүрэжэ ерээ һэн. Тиигэжэ басаганай хэдэн жэл соо һанажа бодожо ябаһан хүсэл зорилгынь нёдондо намар бэелүүлэгдэһэн байна.

Колхозой правлениин, үетэн нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие харюулхын тулада комсомол басаган аһан шадалаараа оролдон ажаллана. Теэд харюулжашье байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Республикын үүлтэртэ үнеэдэй фермын һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлһэн эрхим һаалишадай нэрэнүүдэй газетэдэ толилогдоходо Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Роза Галдановагай нэрэ тэдэнэй дунда хэдыдэхи һараа заатагүй ябалсадаг, һара үнгэрхэ бүри дээшээл гаралсажа ябадаг болоо. 10 үнеэ даажа абаад, үбэлдөө, ажахын жэлэй түрүүшын 5 һара соо нэгэ-нэгэнһээнь дунда зэргээр 1034 литр һү һааба.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ үдэртөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр пүүд һү һаахын түлөө мүрысөөн фермэдэ дэлгэржэ байна. Роза хүнэй хойно гарангүй, энэ тухай һү һаадаг болохын тулада шангаар тэмсэжэ захалаа. Март һарын түрүүшын хахад соо үнеэн бүриһөө үдэртөө арба гаран литр һү һаагаа. Мүнөө үдэр ерэхэ бүри ехэ һү һаадаг боложо байна.

Роза мүнөө һая хори хүрэжэ ябабашье, үнеэдые харууһалха, эдеэлүүлхэ, һааха талаар үнинэй һаалишадһаа дутуугүй дүршэлтэй, шадамар бэрхэ һаалишан болоо. Үнеэдэйнгээ хэды шэнээн һү гарадагыень, тугаллаһан, хюһараниень, томо багыень, тарган туранхайень, ямар тэжээлдэ үлэмжэ дуратайень хуу харалсажа, зоотехническэ заабариин ёһоор тааруулжа эдеэлүүлдэг юм. Үнеэдэйнгээ тугаллаһанай һүүлдэ һү оруулхын тула тэжээлыень нэмээ нэмээһээр һүүлшэг тээшээ пүүд шахуу һү гарадаг болоходонь сүүдхэдэ 30—40 килограмм силос, 4 килограмм шахуу үбһэ, мүн зелёнко, талха таряа эдюулдэг байна. Харин арбаад литр гарадаг хюһаран үнеэд энээнэй хахадай тухай тэжээл эдидэг. Үнеэдэ саг сагтань эдеэлүүлээд, уһалаад, сэбэр агаарта гаргаад, мүн лэ гуримшаһан сагтань өөһэд өөһэдынь ээлжээндэ алдадгүй һаажа байхын тулада залуу һаалишан ехэ оролдолго гаргана.

— Эдеэлдэг, уһалдаг сагыень алдуулаад, хойно урда оруулан һаажа байгаа һаа, үнеэдһээ гараха бүхы һүень абажа шадахагүйш, — гэжэ Роза хэлэнэ.

Фермэдэ үбэлжэлгын үедэ үнеэд бэлшээридэ гаргагдангүй, уяада байлгагдан, эдеэлүүлэгдэжэ, һаалгагдажа байдаг. Роза даалгагдаһан үнеэдээ үдэр бүри хирмаад, шэбхэ шабааһыень арилгажа, дэбисхэрыень һэлгэжэ, байрыень ходо сэбэрээр, хуурайханаар байлгадаг.

Һү ехээр һаахын тулада тугаллаһан хойнонь зүбөөр, һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа байхаһаа гадна үнеэдые мүн тугаллалгадань һайнаар бэлдэхэ, хээлитэй ябаха үедэнь тааруугаар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Тугаллаха үнеэд эндэ түрэхэһөө хоёр һара урид заатагүй шэргээгдэнэ. Тиигээд хээлитэй ябаха үедөө үнеэд һаагдажа байха үеынхиһөө дутуугүй һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ байдаг. Түрэхэ үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ байгаа һаа, томо элүүр тугал гаргадаг, тугаллаһан үнеэн һүтэй байдаг бшуу. Хэрбээ тугаллаха үнеэдые шэргэнхэй ябаха үедэнь муугаар эдеэлүүлжэ байгаа һаа, мүртэй һүн һаагдахагүй гэжэ эндэхи һаалишад хөөрэнэ. Үнеэ шэргээхэдээ эндэхи һаалишад, тэрэ тоодо Роза Галданова түрүүшээр һү оруулсатай талха таряа, шэмэтэ тэжээл эдюулхэеэ болидог, тиигээд һаалгаяа үсөөрүүл үсөөрүүлһээр һаахаяа болидог байна. Шэргээд хахад һара тухай болоходоо үнеэд хуушан хэмдээ орожо, хүсэд нормоороо эдеэлжэ захалдаг. Тиигээд тугаллахаһаа арбаад хоног урдуур үнеэн мүн лэ талха таряа, силос эдихээ болино. Үнеэнэй тугаллахалаар тэжээлэйнь нормые баһал дадхаан ехэ болго болгоһоор хуушан хэмдэнь оруулагдадаг, һү гарасаяа дээшэлүүлээд байгаа һаань, тэжээлэйнь нормо үшөөшье ехэдхэгдэдэг юм.

Зундаа үнеэд нэмэлтэ тэжээл эдихэһээ гадна, ногоон конвейертэ гэжэ таригдаһан поли дээрэ бэлшэжэ байдаг.

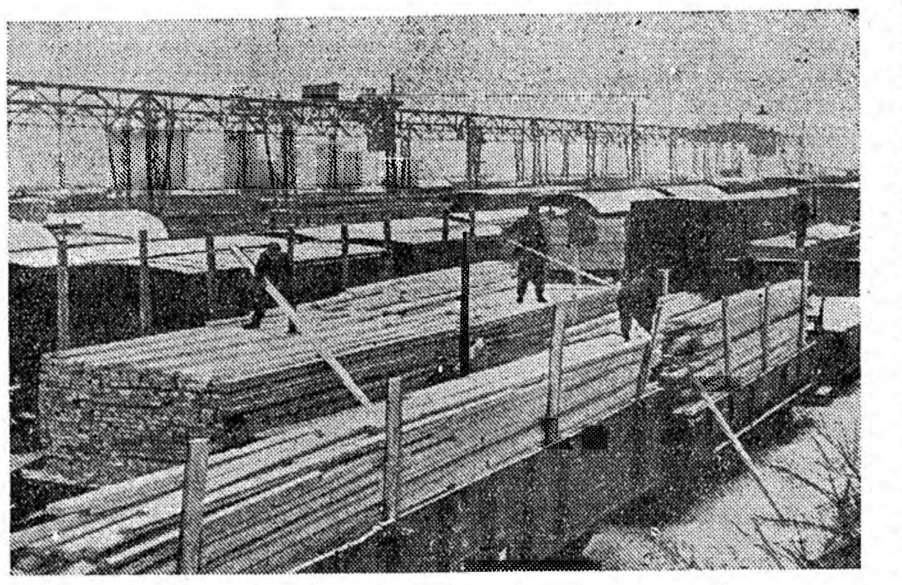
Игэжэ залуу һаалишан Роза Галданова үүлтэртэ томо һүрэгэй үнеэдые даажа абаад, үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ажалдаа эрхим амжалта туйлажа, аймаг, республика дотороо суурхан, нэрээ нэрлүүлжэ захалба. Мүнөө жэлдэ Роза үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3500 литр һү һааха социалистическэ уялга абанхай. Энэ зорилгодоо хүрэхэ байһандань батаар найдагдана.

Ц. ДОНДОКОВ.

Арадай демократиин оронуудта

Бүхэхитадай хүдөө ажахын выставкэ Пекиндэ нээгдэнхэй

Пекиндэ Бүхэхитадай хүдөө ажахын выставкэ нээгдэжэ һара боложо байна. Оронииесүлөөлһэнһөө хойшо хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха талаар туйлаһан ехэ амжалтанууд выставкэ дээрэ харуулагдана. Мүн газар ажалда, ой модоной хэрэгтэ, газар уһалалга гэхэ мэтэ хүдөө ажахын бусад һалбаринуудта туйлаһан амжалтанууд харуулагдана. Хүдөө ажахын эрхим һайн хамтаралнуудай, түрүү ажалшадай дүй дүршэлые дэлгэрүүлжэ, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар выставкэ ехэ удхашанартай. Нэгэ һарын туршада выставкые 800 мянган хүн хараа. Пекинэй ажалшад, Ляонин, Хэбэй, Цзянси, Гуанси болон бусад провинцинуудай таряашад, Советскэ Союзһаа, Чехословакиһаа, Японһоо, Цейлонһоо болон ондоо оронуудһаа ерэһэн олон айлшад выставкэ хараа. (ТАСС).

Венгриин Арадай Республикада үдэр бүри Советскэ Союзһаа хилэ дээрэ абаашахаа ехэ юумэ тээһэн 5—6 поезд байдаг Захонь гэжэ станци ерэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-һээ ерэһэн хөрөөдэмэл модон.
Венгриин телеграфна агентствын фото.

Хитадай урда нютагуудта хабарай тарилга эхилбэ

ПЕКИН. (ТАСС). КНР-эй урда нютагуудта дулаан уларил һаянай тогтожо, хабарай тарилга эхилээ.

Таряашадай энэ жэлдэ үндэр ургаса ургуулхынь тулөө гүрэн тэдээндэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Кооперацяар дамжуулагдан хүдөө нютагуудта 1100 мянган нэгэ, хоёр лемегтэй плугууд, 50 мянган веялкэ, косилка, газар уһалдаг 590 мянган хэрэгсэлнүүд болон хүдөө ажахын олон ондоо зэр зэмсэг эльгээгдээ юм.

Хитадай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ газараа улам һайнаар элдүүрилдэг боложо, үндэр ургаса абтадаг хүдөө ажахын культурануудые ехэ талмай дээрэ тарихань. Мүн зарим газарнуудта хэдэн дахин ургаса хуряагдаха байна. Жэшээнь, Сычуань провинцида хэдэн дахин хуряаха рисэй талмай 253 мянган гектараар ехэ болгогдохо. Орон дотор агротехническэ олон курсанууд эмхидхэгдэнхэй. Хүдөө ажахын хамтаралай гэшүүд тэндэ түрүү агротехникэ шудална.

Болгарида тарилга эхилбэ

СОФИЯ. (ТАСС). Болгариин бүхы нютагуудта һаянай дулаан үдэрнүүд болодог боложо, хаа хаанагүй хабарай тарилга эхилээ. Нёдондоной хидо орходо газар элдүүрилдэг ажахын хамтаралай гэшүүд, мүн МТС-үүд мүнөө жэлдэ хабарайнгаа тарилгые ехэ эмхитэйгээр эхилээ. Бүхы нютагуудта эртын тарян тарирдажа д...ээ.

Мүн тамхинай плантацинуудта, сэсэрлигүүдтэ хабарай тарилга үргэнөөр ябуулагдана. Тамхи тариха талмайн 68,8 процент газартань мартын 15-да тамхин тарингдаа. Энэ хабар 28 мянган декар (декар-гектарай арбанайнь нэгэ хуби) газар дээрэ жэмэстэ шэнэ сэсэрлигүүдые тариха гэжэ хараалагданхай. Мүнөө 18 мянган декар талмай дээрэ жэмэстэ модонуудай эшэнүүд һуулгагдаад байна.

КНДР-тэ байрын гэрнүүд олоор баригдана

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корейн Арадай Демократическа Республикын хүн зондо зорюулан мүнөө жэлдэ 1,5 миллион дүрбэлжэн метр байрын талмай баригдахань. Энэнь нёдондонойхидо орходоо нилээд ехэ.

Пхеньянай 6600 булэ байртай болохо. Табан дабхар 11 байрын гэрэй барилга эхилээ. Хамхын, Хыннам гэжэ нютагуудта Германска Демократическа Республика байрын гэрнүүдые барилсана. Нампходо 2500 бүлын байха байрын гэрнүүд баригдахань. Вонсанда үнгэрһэн гурбан жэлдэ гэр байрын барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөрииин хэмжээтэй адли зөөри мүнөө жэл байрын барилгада һомологдоо.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн соведэй бюрогой сесси болохонь

БЕРЛИН, мартын 24. (ТАСС). Энэ оной мартын 30-һаа эхилээд апрелиин 1 болотор Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн соведэй бюрогой сесси Берлиндэ болохонь. Сесси мүнөөнэй уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм гэжэ «Нейес Дейчланд» газетэ мэдээсэнэ.

Токиодо ажалшадай митинг болобо

ТОКИО, мартын 23. (ТАСС). Японой столицын предприятинуудай, эмхи зургаануудай 10 мянган гаран хүдэлмэришэд, албахаагшад Сотобори гэжэ паркда мартын 23-да сугларжа, митинг хээ. Салин хүлэһэнэй доодо захын хэмжээ тогтоохынь тэдэнэр правительствоһаа эрээ. Японой профсоюзай генеральна соведэй түрүүлэгшэ Харагуци митинг нээгээ. Һүүлээрнь социалистическэ, коммунистическэ партинуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ, митингдэ хабаадагшадай эрилтые дэмжэһэн байна.

Митингын һүүлээр демонстраци болоо.

Вермудска арал дээрэ Англи Америка хоёрой хоорондо хэлсээн боложо дүүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 24. (ТАСС). США-гэй президент Эйзенхауэр Англиин премьер-министр Макмиллан хоёрой хоорондо хэлсээн боложо дүүрэһэн тухай коммюнике толилогдобо гэжэ Бермудска аралһаа мэдээсэгдэнэ. Зүбшэн хэлсэхэдээ нэгэ һанамжатай болоһон асуудалнуудынь коммюникедэ тоолоогдо гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Хоёр талые һонирхуулдаг, Дунда Зүүн зүг, Алас Дурна зүг, НАТО, Европодохи холбоо харилсаан, Германие нэгэдүүлхэ тухай болон бэеэ хамгаалха тухай асуудалнууд дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Президент премьер-министр хоёр зүблөөнэй үрэ дүн һайнтай байһан дээрэһээ сэдьхэлээ ханажа, хэдэн шиидхэбэринүүдые абаа. Мүн саашадаа байд гэжэ лэ иимэ хэлсээ хэжэ байха гэжэ тэдэнэр шиидээ.

Сэрэгэй бүлэглэлнүүдые болон нэгэдэлнүүдые саашадаашье байгуулжа байхабди гэжэ США Англи хоёрой толгойлогшод дахин мэдүүлээ.

НАТО-до орордог гүрэнүүдэй нэгэдэл улам бэхижүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Мүн ядерна буу зэбсэг туршаха тухай асуудалаар тэдэнэр һанамжаа хэлээ. Буу зэбсэг хуряаха талаар уласхоорондын хэлсээнэй үшөө хэрэгжэжэ байһан дээрэһээнь, мүнөө үедэ саашадаашье ядерна буу зэбсэгые туршажа байхабди гэжэ хэлсээндэ хабаадагшад мэдүүлээ. Гэбэшье, бүгэдэниитын хэлсээнэй хэгдэхэһээ урда атомна буу зэбсэг туршаха ябадалаа гүрэнүүд һайн дураараа үсөөн болгохо ёһотой.

Бүхэдэлхэйн радиациин аюулта болохо хэмһээнь гарангүйгөөр лэ ядерна буу зэбсэг туршагдаха ёһотой гэжэ хэлэгдэнэ.

Ядерна буу зэбсэг туршахаяа байһан тухайгаа эртээһээ ООН-до мэдүүлхэд, иимэ туршалгын хойноһоо уласхоорондын хиналта багахаһан хэхэнь зүбөөхэ байхабди гэжэ хэлсээндэ хабаадагшад мэдүүлбэ. Тиихэдэ Советскэ Союз мүн лэ иигэхэ ёһотой.

Хитадай Арадай Республикатай улам ехээр наймаа хэдэг болохо тухай Англиин табиһан асуудал тушаа коммюнике соо юушье хэлэгдээгүй байһаниинь гайхалтай. Мүн дэлхэйн зарим хубинуудта, тухайлбал, Баруун Германида байһан сэрэгэйнгээ тооe хорооход гэжэ Англиин түсэб тушаа мүн лэ юушье хэлэгдэнэгүй.

Эйзенхауэр Даллес хоёр Бермудска аралһаа мордобо

НЬЮ-ЙОРК, мартын 24. (ТАСС). Англиин премьер-министр Макмиллантай хэлсэ хэhэнэйнгээ һүүлээр, США-гэй президент Эйзенхауэр, гүрэнэй секретарь Даллес хоёр мартын 24-дэ Бермудска аралһаа Вашингтон мордобо гэжэ Америкын агентствонууд мэдээсэнэ.

Африка тушаа Вашингтон иимэ түсэб зохёоно

НЬЮ-ЙОРК, мартын 25. (ТАСС). США-гэй вице-президент Никсон Африкын оронуудаар ябажа ерэ. Африкын үргэн ехэ дайдада политическэ, экономическа талаар США-гэй нэбтэрэн орохо түһэн түсэбые бэелүүлхэ ямар арга байхаб гэжэ мүнөө Никсон ошоһон байгаа ха. Гүрэнэй секретариин туһалагша түрүүтэй Африкын хэрэгүүдые эрхилхэ тусхай бюро мүнөө жэлдэ США-да байгуулагдахань. Тэрэшэлэн Африкын оронуудта, тухайлбал, Британска Угандада, французска Камерунда, французска Баруун Африкада, Сомалида һаяын сагта Америкын шэнэ консульствонууд нээгдэхэнь.

Африкын оронуудай байгаалиин баялигые гартаа абахын тулада, тэрэшэлэн эдэ оронуудта дайлажа байһан национально-сулөөрэлгын үргэн ехэ хүдэлөөнһөө айһан дээрэһээ вашингтоноййхид иимэ хэмжээ абажа байна гэжэ зарим газетэнүүдэй бэшээнһээ харагдана.

Азида болоһон үргэн хүдэлөөе Африкада дахин дабтуулхагүйе Холбоото Штадууд оролдоно гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент Бейкер бэшэһэн байна. Колониальна, империалистическэ дарлалтаһаа сулөөрһэн Азиин оронууд дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлдэ социалистическэ общество байгуулжа эхилһэн гү, али бэеэ даанхай, өөһэдынгөө политика ябуулжа эхилһэн байна бшуу.

Африкын ехэ баялиг, хахалагдаагүй үргэн дайдань, нэмжээрэгтэ ой модониинь, шэнжэлэгдээгүй түүхэй эдынь—уран, олово, марганец, хром, түулган, цинк, кобальт болон атом бүтээхэдэ шухала хэрэгтэй түүхэй эд хэнэй гарта орохоб гэһэн асуудал мүнөө табигдаад байна гэжэ Америкын «Ньюсуик» гэжэ томо журнал бэшэнэ.

Америкын сэрэгэйхид бактериологическа буу зэбсэг бүтээхэ түсэб бэелүүлнэ

ДЕЛИ, мартын 23. (ТАСС). «Блитц» газетэ Нью-Йоркһоо абтаһан иимэ мэдээсэл толилоо: «США-гэй армиин химическэ корпусые үргэдхэхэ тухай, мүн айхабтар ехэ хэмжээнэй бактериологическа буу зэбсэг бүтээхэ тухай» шиидхэбэри США-гэй Аюлгүйн национальна совет 1956 оной эсэстэ абаа. США атомна буу зэбсэг гаргаха талаар түрүү һууряа алдаһан дээрэһээнь, США-гэй политическэ болон сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд иимэ шиидхэбэри абаһан байна.

Химическэ корпусой хэрэглэхын тулада ехэ мүнгэнэй һомологдоһон дээрэһээ 1957 оной сэрэгэй бюджет 1956 онойхидо орходоо гурба миллиард шахуу долларoор ехэ болоо.

Манай республикын һонин

Һаалишан хүбүүнэй амжалта

Республикын зарим аймагуудаар залуу хүбүүд һаалишад боложо, шэнэ мэргэжэлээ түргэнөөр шудалаад, ехэ һү һаажа байна гэһэн мэдээсэлнүүд Саша Хандажаповые ехээр һонирхуулба. Тиигээд Саша һаалишаар ажаллаад өөрынгөө эгэшэһээ зүбшөөл абаад, Дээдэ Енхор гэжэ нютагтаахи һүнэй товарна гүлрэтэдэ һаалишан болохо ошоо һэн.

Тэрэ гэһээр хоёрхон һара болобо. Энэ богонихон сагай турша соо Саша һаалишанай мэргэжэлые шудалаад, түрүүшынгээ амжалта туйлажа захалба. Мүнөө Сашада һаамхай 7 үнеэн даалгагданхай юм. Февраль һарын турша нэгэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 115 литр һү һаагаа. Сүүдхэ соо зарим үнеэнһээ 5—6 литр хүрэтэр һү һаажа, Сэлэнгын «Коммунизм» колхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлбэ.

Түрүүшынгээ амжалтаар урмашаһан Саша Хандажапов бүри зоригтойгоор ажаллажа байна.

С. Шарапов.

Сэлэнгэ.

Һонирхолтой вечер

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудэй бүлэг студентнэрэй, тэрэшэлэн һурагшадай үүсхэлээр Кяхтын бурят дунда һургуулида бурят-монгол литературын вечер һаяхан болоо.

«Манай түрэл бурят-монгол литература» гэһэн элидхэлые 10-дахи классай һурагша Цырен-Дондок Хамаев хээ. Тэндэ Бурят-Монголой мэдээжэ уранзохёолшодой тобшо намтар хэлэгдэжэ, зохёолнуудһаань уншагдаһан байна.

Энэ һургуулиин залуу поэт Ц. Хамаев, эхилэн бэшэгшэ Д. Будаев гэгшэд өөһэдынгөө зохёоһон шүлэгүүдһээ уншаа.

Вечер ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө.

А. Дашин.

Студентнэр концерт табиба

Һаяхан Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай филологическа факультедэй студентнэр республикын түрүү колхозуудай нэгэн болохо Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, концерт табиба.

Хоёрдохи курсын студенткэ Таня Кириллова Москвада болохоёо байгаа Бүхэдэлхэйн залуушуулай фестиваль тухай лекци бурят хэлэн дээрэ уншаба. Студентнэр удаань концерт харуулаа. Программадань бурят арадай дуунууд, уран уншалга, украин, белорус, киргиз арадуудай хатар болон бэшэшье номерууд байгаа. Колхозниггууд ехэтэ һонирхон хаража, студентнэртэ баясхалан хүргэбэ.

Студентнэр тэндэ олоһон мүнгэеэ Бүхэдэлхэйн залуушуулай фестивальда зорюулан үгэбэ. Мүнөө тэдэнэр институдайнгаа 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан вечер дээрэ мүн лэ концерт табихаяа бэлдэжэ байна.

Бато Цырендылыков.

Үнинэй ангуушан

Зүүн Саяанай хада уулануудай һүртэй гоёор, шэрүүнээр үзэгдэдэг. Хайшаашье харахада, хүн зоной гэшхээгүй ой модон, үндэр томо хабсагайнууд. Зундаа түргэн урасхалтай горхонууд томо томо шулуунуудые мухарюулан урдана.

Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Балган Ошорович Ошоров душэн жэлэй турша соо эндэхи ой модон соогуур ангуурн ябана. Энэ үе соо нүхэр Ошоров хэдэн мянган хэрмэ, олон шоно, үнэгэ ба бусад ангуудые бариһан байна. Мүн Б. О. Ошоров геологическа экспедицинүүдэй газаршалагша боложо ябаһан байха юм.

Мүнөө Балган Ошорович 65 наһатай болобошье, ангууряа орхёодүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ангуушан Б. О. Ошоров. О. Березковой фото.

Ашагтай һайн машина

Та, хүдөөгэй юрын клубта данхагар томо пеэшэнгүүдые, хажуудань обоолоотой хэдэн тэбэри түлеэ харадаг ёһотойт. Тээд «Улаан Одон» колхозой клуб дотор хирпиисэ пеэшэндэ дүтэрхэшье юумэ харахагүйт.

Энэ колхозой бусада дүтэлжэ ерэхэдэ, мандагар сагаан шэнэ байһан харагдаадхина. Ерэжэ клуб соо ороод, уужам һаруул харалгын зал, библиотекэ болон бусад таһалгануудаар ябажа харахадаа ехээр гайхажа байхат. Клубай алишье таһалгада ороходо сэбэр, дулаан, һаруул, ханануудтань хадаһан элдэб плакадуудта ажахын жэлэй туршада колхозой туйлаһан бүхы дүнгүүд альган дээрэ шэнги элеэр харагдана. Юрдөө клуб дотор, табигдаһан, үлгэгдэһэн бүхы юумэ клубта орoһон ерэһэн хүн зондо эли, бүтэ байрадаа зохидоор табигдаһан янзатай.

Эндэ яахадаа пеэшэнгүй юм ааб гэхэдэ иимэ: колхозой электростанциин хэрэгүүд болоһон ууралаар халаагдаха түмэр радиаторнууд клуб, колхозой конторо болон табигдажа, дулаа үгэдэг болобо. Колхозой гэшүүд клубтаа хододо дуратайгаар ерэжэ, шэнэ журнал, газетэ уншадаг болонхой.

1955 ондо колхоз «ЛПУ—1» гэжэ багахан локомобиль абажа тодхоһон байгаа. Энэ түхеэрэлгэ гансал зайн гал бэшэ, харин уурал, халуун уһа хэрэгтэй соонь гаргадаг байна. Зайнь гал малай фермэдэ, тэрэ мэдэ хэрэглэгдэдэг, ууралаарнь клуб дулааасуулагдадаг, малай тэжээл дэбтэгдэдэг.

Зай, энэ түхеэрэлгэ абажа бяад, хүдэлгэхэдэ хэды сэнтэй... лоһыень хаража үзэе. Түхеэрэлгэ... сэн 54 мянган түхэриг, тодхожо бихада 3500 түхэриг, элдэб... сорго, радиатор болон бусад... хеэрэлгэ худалдан абахын тула 8500 түхэриг дүн хамтадаа 66... ган түхэриг гаргашалагдаба. Зүгөөр клуб конторо хоёрые... лаасуулхын тулада 20 мянган... ран түхэриг лаб 10 пеэшэ... бүри 2 кубометр түлеэн, пеэшэ... лихэ хүн хэрэгтэй болохо байна.

Тус түхеэрэлгэ тодхожо, хүдэ... хэ хүдэлмэрие Хориин МТС... механизаторнууд хэһэн байна. Тодхохынгоо урда тээ түхеэрэлгэ... хүсые хэрэглэхэ түсэб колхоз... правлентэй хамта зүбшэжэ байгаа. Энэ түсэбэй ёһоор, электростанци («ЛПУ—1») клубай хажууда, колхозой центрын тэг дунда... ригдаа нэн. Клуб, конторо дулаасуулха уурал газар доогуур тавьдаһан сорогоор дамжуулагдана малай тэжээл дэбтээхэ түхеэрэлгэ мүн лэ электростанцийн... шанда дүтэлжэ тодхоогдоо юм.

Иигэжэ колхоз 16 часай турша 400 киловатт-час электроэнерги 400 килограмм уурал хэрэглэн болоһон байна.

Хориин МТС-эй уран дархан Петр Кузеванов, Владимир Гре... Цырен Цыбенов, Михаил Залуу... энээнһээ урда иимэ түхеэрэлгэ... хэ, хүдэлгэжэ үзөөшэгүй... тэдэнэр богонихон саг соо, ены... ень оложо хабсарһан байна.

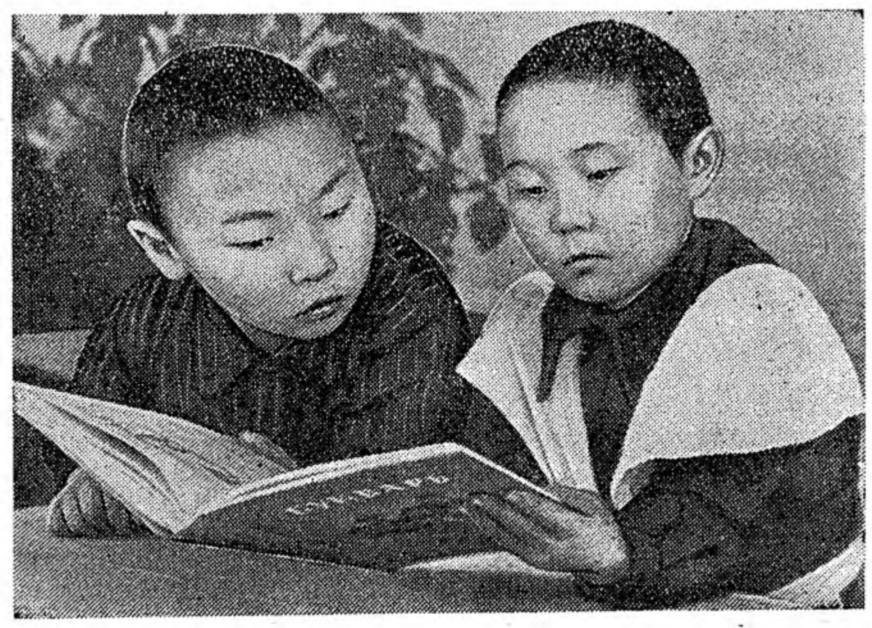
И. Абза...

Хурьгад олоор абтана

Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хурьгад олоор абтажа байна. Мүнөө хамта дээрээ 1400 гаран хурьгад абтанхай. Уланай сомоной Соведэй депутат Тараскинай даадаг отарада 500 гаран хурьган абтаад, нэгэшье хорогүйгөөр, тэбир тарганаар тэжээжэ байна. Нүхэд Будей Тог... Санжидма Ринчинова гэгшэд... гаяа һайнаар ажаллана.

Ц. Цыд...

„Эрдэмтэд“

—Үзэглэл,
үзэглэл...
Угаа гоё
ном гээшэб!
—Харуулал даа
зурагынь,
Хайшаа һонин
юм гээшэб?—
Гэжэ байжа,

ярилдан,
Гэнтэ хүхин,
энеэлдэн,
Володитой
Надяхан
«Үзэглэл» үзэнэ
һонирхон...
...Эдир энэ

наһандаа
эрдэм бэшэг
шудалха,
хүндэтэйдөө,
золтойдоо
хүхеэшэтнай
зүбтэйл даа!
Д. УЛЗЫТУЕВ.

ШАТАР

Сэлэнгын, Иволгын аймагуудай Гусиноозерск городой шатаршадай командианууд һаяхан Гусиноозерскдо уулзаба. Шанга тэмсээн болоо. Сэлэнгын аймагай команда 4 ... абажа, шүүбэ. Хоёрдохи һууриие иволгынхид эзэлжэ, шахтёрнуудай городой түлөөлэгшэд һүүлшын һууриие рида гараа.

Эхэнэр шатаршадай дунда Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин багша З. Дабаева ... рүү һуури эзэлээ.

Б. Аюшее...

СОНОСХОЛ

Мүнөөдэр, үдэшын 7 часта ... зохёолшодой Союзда (Свердлова, 30) литературна нэгэдэлэй ээлжээтэ заняти үнгэргэгдэхэнь.

Арья Дашиевай рассказууд, ... то Цырендылыковэй шүлэгүүд ... дэ зүбшэгдэхэ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 09383. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 1336.